

Informace o připravovaných komplexních pozemkových úpravách pro vlastníky zemědělské půdy v Malé Moravě

Pozemkové úpravy se zpracovávají na základě zákona č. 139/2002 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech a podle prováděcí vyhlášky k tomuto zákonu č. 545/2002 Sb.

Od pozemkových úprav mohou vlastníci pozemků očekávat:

- odstranění nesouladů mezi stavem v terénu a stavem vedeným v katastru nemovitostí na základě nového podrobného zaměření celého řešeného území,
- odsouhlasení změn druhů pozemků z toho vyplývajících s příslušnými orgány,
- vyrovnání hranic pozemků,
- přesné určení hranic pozemků a výměry každého řešeného pozemku a v případě zájmu vytýčení v terénu,
- vyřešení přístupnosti každého řešeného pozemku – při souhlasu majitelů pozemků vytvoření původních přístupových cest,
- možnost vypořádání spoluvlastnictví k pozemkům,
- dořešení dosud neprojednaných pozůstatků (dědictví).

Pozemkové úpravy jsou důležitým nástrojem pro rozvoj území. Jsou nezbytným podkladem pro obnovení pořádku ve vlastnictví a evidenci půdy, pro racionální využívání pozemků, pro realizaci půdoochranných, ekologických a krajinných opatření. **Podmínkou pro zahájení pozemkových úprav v katastrálním území Malá Morava je souhlas vlastníků min. 50 % plochy zemědělských pozemků v katastru. Za zemědělské pozemky se považují pozemky, které jsou v katastru nemovitostí vedeny jako: orná půda, trvalé travní porosty, ovocné sady, vinice a zahrady.**

Navrhované pozemkové úpravy se dotýkají výhradně zemědělských pozemků v celém katastrálním území Malá Morava.

V případě, že budete souhlasit s podáním žádosti o provedení pozemkových úprav, musíte podat žádost na Pozemkový úřad, nejlépe prostřednictvím Obecního úřadu Malá Morava.

Veškeré náklady související s provádě-

ním pozemkových úprav, tj. **náklady na přípravné a návrhové práce, geodetické práce, vytýčení pozemků i realizaci společných zařízení hradí stát** prostřednictvím pozemkových úřadů a **nepředstavuje pro vlastníky pozemků žádné finanční zatížení.**

Žádáme proto všechny vlastníky pozemků v k. ú. Malá Morava, aby se vši odpovědností svázili výhody provedených pozemkových úprav, které odstraní zejména problémy v nevyřešených vlastnických vztazích bez finančního zatížení vlastníků a podobně.

Své žádosti doručte na Obecní úřad Malá Morava nejpozději do 10. 6. 2016.

Úprava jízdného

Na autobusové lince číslo 195103 Praha, ÚAN Florenc (odjezd 8.40) - Králíky (odjezd 12.00) - Malá Morava, pohostinství (odjezd 12.09) - Hanušovice (odjezd 12.20) - Jeseník (příjezd 13.00) a zpátky Jeseník odjezd 14.15) - Hanušovice (odjezd 14.58) - Malá Morava, pohostinství (odjezd 15.06) - Králíky (odjezd 15.15) - Praha, ÚAN Florenc (příjezd 18.40). Plus nedělní posila, která jede o dvě hodiny později.

Na lince přestal platit systém IREDO. Z Králík do Malé Moravy ušetříte jednu korunu z 19 Kč na 18 Kč. Z Hanušovic do Malé Moravy si naopak o korunu připlatíme ze 17 Kč na 18 Kč.

Petr Mahel

Máme nového zastupitele

Od 1. dubna 2016 se stal novým zastupitelem obce pan Martin Tóth z Vojtiškova. Nahradil zastupitele z kandidátky České strany sociálně demokratické Ing. Marka Jandu,

kterému byl vysloven zánik mandátu z důvodu změny trvalého bydliště mimo obec.

Novému zastupiteli přejeme hodně úspěchů v práci pro obec a její občany.

Po dlouhé zimě tu máme opět vytoužené jaro. Mrazivá rána nás ještě na konci apríla trochu potrápila, ale nový život se již nezadržitelně dere ke slunci. Foto Arnošt Juránek

Do listopadu přímé spojení do Brna

Od dubna platí změna jízdního řádu, od níž pojedou přímé autobusy z Hanušovic do Brna, a to přes Šumperk, Olomouc a Prostějov.

Společnost Tourbus, a. s., Brno odjíždí v 6.00 hod. z Hanušovic příjezd do Brna je v 9.20 hod., pojedou ale jen v sobotu. V neděli zase odjíždí z Hanušovic v 16.12hod. a do Brna přijede večer v 19.35 hod.

Společnost ARRIVA MORAVA, a. s., naopak jezdí denně z Hanušovic v 6.10 hod. a do Brna přijíždí v 9.45 hod. Další spoj v 9.00 hod. (v Brně ve 12.20 hod.) jezdí jen v pátek, ale také 25. 10., nejede o prázdninách od 1. 7. do 31. 8. 2016. Z Brna se vrací autobus denně ve 14.10 hod., a do Hanušovic přijede v 17.37 hod.

Petr Mahel

Obec Malá Morava pořádá 3. ročník soutěže

SOUTĚŽ

O nejkrásnější rozkvetlé okno 2016

Soutěží se
o nejkrásnější
květinovou výzdobu oken,
balkónů, okolí domů či předzahrádek
v těchto kategoriích:

- 1) rozkvetlé okno nebo balkon v rodinných domech a chalupách
- 2) rozkvetlé okno nebo balkon v bytových domech
- 3) rozkvetlé předzahrádky nebo okolí domu

Vítězové v každé kategorii získají finanční odměnu v hodnotě: 1. místo 1.500 Kč, 2. místo 1.000 Kč, 3. místo 500 Kč.

Do soutěže je možné přihlásit jakékoliv okno bytového, rodinného domu nebo chalupy, balkon, předzahrádku nebo okolí domu, které je viditelné pohledem z veřejné komunikace nebo z veřejného prostranství. Každý, kdo se chce soutěže zúčastnit, musí vyplnit přihlášku a zaslat na adresu Obecní úřad Malá Morava, Vysoký Potok 2, 788 33 Hanušovice nebo elektronicky na email obec@obecmalamorava.cz. Uzávěrka soutěže je 15. září. V průběhu soutěže se může každý přihlášený účastník prezentovat maximálně třemi fotografiemi v každé kategorii. Na fotografii musí být uvedeno jméno soutěžícího, adresa, telefon nebo e-mailová adresa a musí být doručena buď elektronicky na email obec@obecmalamorava.cz nebo osobně na adresu obecního úřadu.

Občanům, kteří nemají možnost květinovou výzdobu nafotit sami, přijdeme rozkvetlé okno, balkon či předzahrádku nafotit. O tuto službu je ovšem nutno předem požádat na telefonním čísle 724186911.

Odpadní voda patří na čistírnu a ne do přírody

Bohužel i v naší obci stále přetrvává nešvar vypouštět odpadní vody z domácností nebo netěsných jímek volně do přírody. Vypouštění jímek do okolní přírody původci otravují život nejen svému okolí, ale dopouští se navíc přestupku, který musí řešit orgány životního prostředí. Přitom mohou být viníci za takové chování pokutováni podle § 116 vodního zákona až do výše 100 000 Kč. Pro ty, kteří nechtějí čekat, až je navštíví kontrolori České inspekce životního prostředí, a chtějí svou situaci řešit dříve, uvádíme pár informací jak správně postupovat při likvidaci odpadních vod.

Každý člověk, který nemá možnost napojení na obecní kanalizaci, se musí o odpadní vody nějak postarat sám. Má tři možnosti řešení: žumpu, septik s biologickým stupněm čištění nebo domovní čistírnu odpadních vod. Každá možnost má své výhody i nevýhody.

Aby nedošlo při vypouštění odpadních vod k ohrožení zdrojů pitné vody, je nutné zachovat také minimální vzdálenost septiku nebo domovní čistírny od studny. Tato vzdálenost závisí na propustnosti podloží. V případě málo propustného prostředí (např. hlíny, spraše, jílovité zeminy, silně zahliněné šterky a písky) je to alespoň 5 m, v případě propustného prostředí (např. šterky, písky, sutě) nejméně 12 m. Propustnost prostředí by měl znát příslušný vodoprávní úřad nebo hydrogeolog.

Důležité je také vědět, kam odpadní vody ze septiku nebo z domovní čistírny odcházejí. Pokud odpadní vody ze septiku nebo z domovní čistírny odcházejí přímo do potoka nebo do řeky, jedná se o vypouštění do vod povrchových a povolení je nutné.

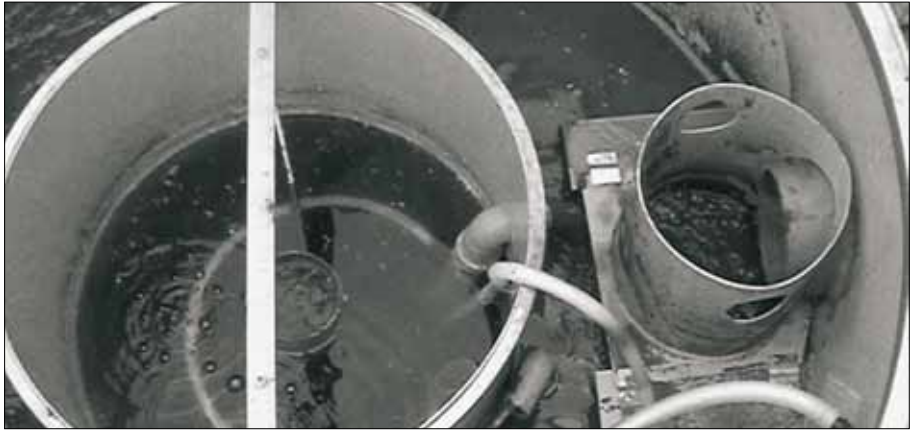
Jestliže se odpadní vody ze septiku nebo z domovní čistírny zasakují do půdy (např. trativodem), jedná se o nepřímé vypouštění do vod podzemních a i k němu je třeba povolení. Vypouštění odpadních vod do vod podzemních lze povolit pouze u rodinných domů nebo staveb k individuální rekreaci.

Pokud povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových nebo podzemních člověk již má, je důležité vědět, kdy nabylo právní moci. V případě, že to bylo před 1. lednem 2002, přestalo toto povolení platit ke konci roku 2008 a bylo nutné si zažádat o jeho prodloužení. Úřad povolení prodlouží, pokud se nezměnily podmínky, za kterých bylo vydáno. Kdo to nestihl, musí si zažádat o povolení nově.

Formulář k žádostem o povolení k vypouštění je k dispozici na vodoprávním úřadě, v našem případě na MěÚ Šumperk.

Žumpa

Žumpa je bezodtoková jímka, což znamená, že musí být vodotěsná a nesmí z ní unikat žádné odpadní vody. Je buď betonová, nebo plastová. Výhodou žumpy je, že k ní není třeba povolení k vypouštění odpadních vod. Určitou nevýhodou je nutnost zajistit pravidelné vyvážení žumpy fekálním vozem do čistírny odpadních vod. Kdy si pořídit žumpu: Tam kde není kanalizace, kde je problém získat povolení k vypouštění zejména do vod podzemních a u domů využívaných jen zřídka. Podmínkou je, aby k žumpě mohl zajet fekální vůz. Pořizovací cena: podle velikosti od cca 15 000 Kč.

Cena za vyvážení: okolo 1 000 Kč za jeden odvoz (doporučujeme uschovávat doklady o vyvážení).

Stavební povolení: Je třeba. Vyřizuje příslušný stavební úřad, na podzemní stavby do 300 metrů čtverečních zastavěné plochy a hloubky 3 m stačí pouze ohlášení stavby stavebnímu úřadu.

Povolení k vypouštění: Není třeba, v případě žumpy nejde o vypouštění odpadních vod, ale o jejich shromažďování.

Septik s biologickým stupněm čištění

Septik má obvykle několik komor (dvě, nejčastěji tři) a funguje jako usazovací nádrž, ve které se odpadní vody předčistí tím, že dojde k usazení kalu, který je pak nutné jednou ročně odčerpat. Předčištěné odpadní vody ze septiku se přepadem vypouštějí buď trativodem do potoka či řeky. Samotný septik není dostatečně účinný a odpadní vody, které z něj vytékají, je třeba ještě biologicky dočistit.

Neznamená to ale, že si každý majitel septiku musí pořídit domovní čistírnu odpadních vod. V mnoha případech postačí doplnit septik o biologické čištění, např. zemní filtr, který může být pískový. Ceny zemních filtrů jsou dány jejich velikostí, kolem 5 000 Kč na kubík. Vhodně navržený septik ve spojení se zemním filtrem je stejně účinný jako správně provozovaná domovní čistírna. Kam se hodí: Tam, kde není kanalizace, majitel domu nechce investovat do domovní čistírny

nebo nechce platit za časté vyvážení žumpy, velmi vhodným řešením je v případě staveb k individuální rekreaci.

Cena za vývoz kalu: okolo 1 000 Kč, cca jednou ročně.

Stavební povolení: Je třeba. Vyřizuje (i dodatečně) vodoprávní úřad.

Povolení k vypouštění: Je třeba. Vyřizuje vodoprávní úřad (bez správního poplatku).

Pokud je septik postavený „na černou“, bez jakýchkoliv dokladů či povolení, je třeba před podáním žádosti o povolení k vypouštění odpadních vod na vodoprávním úřadě zlegalizovat stavbu septiku.

Domovní čistírna odpadních vod

Pro rozhodnutí pořídit si domovní čistírnu, je třeba znát počet osob na ni připojených a způsob využití vyčištěné vody. Možné jsou i ČOV až pro 50 připojených obyvatel, tedy pro více domů.

Kam se hodí: Tam, kde není kanalizace, objekt je užíváný k trvalému bydlení a majitel nechce platit za vyvážení žumpy.

Pořizovací cena: pro čtyři připojené obyvatele kolem 50 000 Kč. Je nutné také počítat s provozními náklady, zejména na spotřebu elektrické energie.

Stavební povolení: Je třeba. Vyřizuje (i dodatečně) vodoprávní úřad.

Povolení k vypouštění: Je třeba. Vyřizuje vodoprávní úřad (bez správního poplatku).

Zdroj: www.priroda.cz

Mše svatá za moravské vody a Požehnání moravským vodám

slavnostní bohoslužba spojená
s požehnáním moravským řekám

8. května 2016

10:00 hod

Mši svatou bude sloužit arcibiskup
olomoucký a metropolita moravský
Mons. Jan Graubner.

kostel sv. Aloise
Dolní Morava

Důležité informace o lékařské službě

Víte, kde vás ošetří mimo ordinální hodiny vašeho lékaře? Můžete využít lékařskou pohotovostní službu, která zajišťuje vyšetření a ošetření nemocných s náhlou změnou zdravotního stavu. LPS není určena pro běžné lékařské výkony a vyšetření. Za ošetření zde zaplatíte regulační poplatek ve výši 90 Kč.

Lékařská pohotovost pro dospělé
Šumperká nemocnice a. s., Nerudova
640/41, 787 52 Šumperk

Telefon 583 331 111
Pracovní dny 17:00-22:00 hodin. Sobota,
neděle, svátek 9:00-21:00 hodin.

Fakultní nemocnice Olomouc, I. P.
Pavlova 185/, 775 20 Olomouc

Telefon 588 441 111
Pracovní dny 13:00-7:00 hodin. Sobota,
neděle, svátek nepřetržitě.

**Lékařská pohotovost pro děti a
dorost**

Šumperká nemocnice a. s., Nerudova
640/41, 787 52 Šumperk

Telefon 583 331 111
Pracovní dny 9:00-18:00 hodin.
Fakultní nemocnice Olomouc, I. P.
Pavlova 185/6, 775 20 Olomouc

Tel. 588 441 111
Pracovní dny 15:00-7:00 hodin. Sobota,
neděle, svátek nepřetržitě.

**Lékařská stomatologická (zubní)
pohotovost**

**Fakultní nemocnice Olomouc, Klini-
ka ústní, čelistní a obličejové chirurgie,
I. P. Pavlova 185/6, 775 20 Olomouc**

Telefon 588 441 111
Pracovní dny 15:00-7:00 hodin. Sobota,
neděle, svátek nepřetržitě

**Pohotovostní služba na okres Šum-
perk**

Pohotovostní služba je zajištěna v sobotu
a neděli v době 8:00–12:00 hodin v ordina-
cích jednotlivých lékařů uvedených v roz-
pisu na webových stránkách Olomouckého
kraje <https://www.kr-olomoucky.cz/lekar-ska-pohotovostni-sluzba-v-olomouckem-kraji-cl-350.html>

Telefon pro ověření rozpisu 585 544 444.

Pohotovostní lékárna

Fakultní nemocnice Olomouc, I. P. Pavlo-
va 185/6, 775 20 Olomouc

Telefon 588 444 395
Pracovní dny 7:30-16:00 hodin. Sobota,
neděle 8:00-12:00 hod.

Nepřetržitá lékárenská služba byla v Olo-
mouckém kraji zrušena. V případě akutního
problému dostanou občané léky potřebné do
druhého dne od pohotovostního lékaře. Nej-
delší otvírací dobu lékáren najdete v obchod-
ních centrech.

Při náhlém zhoršení zdravotního stavu
zajišťuje neodkladnou péči Zdravotnic-
ká záchranná služba Olomouckého kraje.
Na Šumpersku jsou výjezdové základny
v Hanušovicích, Šumperku, Zábřehu
a Mohelnici. Letecká záchranná služba
má základnu v Olomouci. Zdravotnická
záchranná služba poskytuje neodkladnou
péči především při akutním ohrožení života
dětí i dospělých, a to zejména při poruchách
vědomí, zástavách dechu a oběhu, bolestech
na hrudi, všech druzích úrazů a dopravních
nehod, cévních mozkových příhodách, křeč-
ových stavech a otravách.

**Pokud jste svědky takových situací,
zachovejte klid a volejte bezplatné tele-
fonní číslo 155.**

Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i., Jiřská 1
110 00 Praha 1

**HLEDÁME EXTERNÍ SPOLUPRACOVNÍKY
PRO VÝZKUM VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ**

Centrum pro výzkum veřejného mínění Akademie věd ČR, v.v.i.
hledá externí spolupracovníky s výbornými komunikačními dovednostmi.
Náplní práce je oslovování lidí v místě bydliště a dotazování se na otázky
v rámci výzkumu, který není určen ke komerčním účelům.

Jedná se o nárazové aktivity vhodné jako **dlouhodobý přivýdělek
k penzi, studiu, mateřské/rodičovské dovolené.** Odměna se
pohybuje kolem **600 Kč měsíčně.** Jedná se asi o 5 rozhovorů v délce 30
minut měsíčně s finančním ohodnocením **160 - 180 Kč za jeden
rozhovor.**

NABÍZÍME

- smlouvu na dohodu o provedení práce
- odborná školení
- rozvoj Vašich komunikačních dovedností
- dlouhodobou spolupráci s malou časovou náročností
- zajímavou práci v pravidelných nekomerčních výzkumech
- smysluplnou činnost, při které se můžete dozvědět více o české společnosti

POŽADUJEME

- věk alespoň **18 let**
- výborné komunikační dovednosti
- pečlivost, spolehlivost a poctivý přístup
- zkušenost s tazatelskou činností výhodou

V případě zájmu se, prosím, registrujte
na webové stránce cvvm.soc.cas.cz nebo nás kontaktujte
na e-mailu naborcvvm@soc.cas.cz či na tel. čísle **210 310 585.**

Více informací o naší práci najdete na webové stránce

cvvm.soc.cas.cz

Úřady začaly poskytovat příspěvek na dojíždění do práce

Od dubna mohou lidé v pěti krajích požádat o příspěvek na dojíždění do zaměstnání. Pilotní projekt se týká dlouhodobě nezaměstnaných, kteří získají pracovní pozici mimo obec, v níž mají trvalé bydliště, nebo lidí, kteří přišli o práci v rámci hromadného propuštění.

Projekt s příspěvkem na dopravu spustily úřady práce v Ústeckém, Jihomoravském, Olomouckém, Moravskoslezském a Karlovarském kraji.

„Požádat si o něj mohou klienti, kteří jsou v evidenci Úřadu práce ČR déle než 12 měsíců. Žádost může podat také uchazeč či zájemce o zaměstnání, který je bez práce i kratší dobu, pokud o ni přišel či přijde v důsledku hromadného propouštění,“ informovala mluvčí Úřadu práce ČR Kateřina Beránková.

Příspěvek bude podmíněn tím, že člověk získá u zaměstnavatele smlouvu minimálně na 12 měsíců nebo dobu neurčitou. Maximální doba poskytování příspěvku je jeden rok a jeho výše bude od 1 000 do 3 500 korun podle dojezdové vzdálenosti.

Roli v přiznání příspěvku nebude hrát ani to, zda člověk jezdí do práce veřejnou dopravou nebo autem. Výjimku tvoří cestování na krátkou vzdálenost do 10 km.

Do 10 km - bez nároku, v případě, že není spojení veřejnou dopravou 1 000 Kč.

10-25 km - 1 500 Kč.

25-50 km - 2 500 Kč.

Nad 50 km - 3 500 Kč.

Nárok na subvenci nebudou mít lidé, kteří u nového zaměstnavatele v předchozích dvou letech již pracovali, případně ti, kteří bydlí v obci, kde bude místo výkonu jejich práce.

Úřady práce nebudou příspěvek poskytovat ani na dojíždění do zahraničí a „nevyplatí jej ani v případě, že výše hrubé mzdy žadatele přesáhne v konkrétním měsíci výši průměrné mzdy v národním hospodářství za 1. až 3. čtvrtletí předcházejícího roku“.

Podpora bude vyplácena zpětně na základě předložení pracovní smlouvy a výplatního listu, který člověk získá od zaměstnavatele.

novinky.cz, 1. 4. 2016

Pátá Malomoravská buхта

V penzionu Sport ve Vojtíškově se konal již pátý ročník kulinařské soutěže s názvem Malomoravská buхта.

Během soutěže byly také vyhlášeny výsledky ankety, kdo by měl být vládcem našich hor, proběhl i moravský kvíz. Hrál se moravská zemská hymna, kterou začali zpívat pánové Milan Trnka, koordinátor Moravského kulatého stolu, a jednatel Moravských karavanistů Jan Smítal.

Do samotné soutěže o Malomoravskou buchtu bylo přihlášeno 11 vzorků. Tři členové komise, kteří vybírali vítěze, to měli opravdu těžké. Kdo to u nich vyhrál, nebylo

však důležité. Všichni se přijeli hlavně pobavit a třeba si i vyměnit recepty. A že byli taky z daleka – soutěžící přijeli nejen od nás, ale třeba z Mohelnice, Brna a dalších míst.

Hospodyňky si vyzkoušely, jak to jejich pečení chutnalo. Ne nadarmo se říká, že po pěti letech manželství se chlap nekouká, co má doma, ale co má na talíři.

Ještě dodejme, že předsedkyní poroty byla Kamila Tóthová a spolu s ní v ní zasedli pánové Dušan Tejkal z Bouzova a předseda Spolku moravských karavanistů Pavel Voslař.

Petr Mahel

Mezinárodní den žen na Vysoké

Tisící průkaz Moravského markrabství

Na konci března byl vytisknut už tisící průkaz s názvem Doklad Moravského markrabství. Děkujeme vám proto za váš zájem a podporu myšlenky existence moravského národa.

Průkazy se tisknou na území Království králického Sněžníku. Prodávají je ochotní lidé, kteří to dělají pro Moravu. Přes tisíc korun jsme zaplatili na DPH, takže na moravanství vydělá i státní rozpočet. Zisk

jde našemu spolku, který má sídlo na Malé Moravě.

Škoda jen, že se na obecním úřadě nevyvěšuje moravská zemská vlajka, i když ji obci náš spolek daroval, stejně jako Starému Městu a Dolní Moravě. Tady už ji u příležitosti státních svátků a významných dní České republiky vyvěšují.

Za spolek Království Králického Sněžníku

Petr Mahel

Práním pevného zdraví, hodně štěstí, životní pohody a lásky byla přivítána s kyticí červených karafiátů a hřejivým polibkem každá z přítomných žen, jež se účastnila v sobotu 5. března 2016 v 18 hodin oslav Mezinárodního dne žen v hospůdce „U Elišky“ na Vysoké. Této úlohy se zhostil majitel hospůdky - Karel Reichl, který zároveň pozdravil i ostatní osadníky.

Oslava zahájilo kulturní vystoupení – Verunky Reichlové a Davidka Svobody, jež přednesli připravené básničky. Všechny zúčastněné mile překvapil jedenáctiletý Adam Harmuth, který pro přítomné ženy a dívky složil vlastní báseň s tímto textem:

„Mezinárodní den žen,
to je teda bezva den.
Když mají ženy svátek,
Nejlepší je, když je pátek.
Potom mají více času slavit
A s chlapy se víc bavit.
Bývá to pořádná oslava
a někdy až do rána.
To je den, jak má být
A ještě chlapi by svátek měli mít.“

Přednesená báseň se všem chalupářům a chatařům líbila a byla odměněna hlasitým potleskem.

Po kulturním programu následovala výběrná večere, kterou připravili kluci v akci – Pepa Bína a Jarda Piskoř. Vtipnost, se kterou večeri nachystali, pobavila všech 28 účastníků.

Přátelské posezení v hospůdce bylo doprovázeno veselou zábavou, příjemnou obsluhou, upečenými sladkostmi, chutným pohoštěním i dobrým pitím. Volná zábava pokračovala do pozdních večerních hodin.

Karel Reichl

Přišli Cyril s Metodějem na Moravu nebo do Čech?

V sobotu 16. dubna jsem se zúčastnil pátého ročníku soutěže Malomoravská buchta ve Vojtíškově. Pořadatelé připravili při té příležitosti, mimo jiné, i kvíz o znalostech z historie a místopisu Moravy. Jedna z otázek se týkala míst, kam se svou misí dorazili byzantští věrozvěstové v roce 863: přišli do Čech nebo na Moravu? Naprostá většina účastníků kvízu se nemýlila – přes to se našlo i několik těch, kteří se domnívali, že svatí Cyril a Metoděj dorazili do Čech.

O králi Slovanů Sámovi se učí i naše děti a vnuci v hodinách dějepisu na základních školách. O čem se už ale nedozví, jsou informace o pravděpodobném pokračování existence Sámova státu po jeho smrti (roku 661 nebo 668). Archeologické vykopávky nenašly doklady, že by došlo k násilnému přerušení vývoje tehdejší společnosti na území dnešní Moravy. Z historických písemných pramenů lze odvodit, že na tomto území existovala výkonná vládnoucí moc nepřetržitě až do dob moravského knížete Mojmir (na moravském trůně od roku 833), o kterém se mají možnost žáci základních škol opět alespoň něco málo dozvědět. Příbuzenské vztahy Vladuce, Svatoše, Samoslava a dalších panovníků na Moravě mezi lety 668 až 833 jsou doposud nejasné a předmětem sporů odborníků. Nicméně jsou dokladem existence moravského státu v době, kdy na území současných Čech se teprve formovalo několik kmenových pospolitostí, z nichž jedno bylo společenstvím kmene Čechů.

Ostatně žádost o vyslání křesťanského biskupa a učitele na Moravu k byzantskému císaři Michalovi III. byla pravděpodobně v březnu roku 862 poslána prostřednictvím družiny na dvůr císaře od moravského knížete Rostislava Svatého (846 až 870). Koncem jara 863 k jeho dvoru skutečně dorazila početná mise z Východořímské (Byzantské) říše, v níž byli zastoupeni vojenští odborníci, stavitelé, diplomaté, církevní pracovníci, právníci a další. O díle Cyrila (Konstantina) a Metoděje a jeho významu nejen pro Moravu, ale pro celou střední a východní Moravu pak svědčí cyrilometodějská tradice.

Cyrilometodějská tradice je stále uznávána všemi slovanskými národy. Pro Moravany samotné je přímo zkratkou moravských národních dějin, potřebnou pro soužití Moravanů, Slezanů a Čechů v jednom státě. Tvoří protiváhu tendencím prosazovat pouze tradici svatováclavskou, která však nepřekročila zdaleka hranice středoevropského prostoru takovým způsobem, jako cyrilometodějská. Tradice začíná obecně nějakou událostí nebo souborem událostí, které jsou samy o sobě jen jednou mezi stovkami dalších událostí. Pokud se v průběhu

Svatí Cyril a Metoděj na Radhošti v Beskydech.

Foto Arnošt Juránek

dlouhých let lidé k takové události znova a znova vrací, stává se taková událost a vše, co na ní navazuje, tradicí. Svatý Václav se stal patronem země, která je česká. Svatováclavská tradice byla pro Čechy vždy potřebná v časech, kdy český národ prožíval těžké období a zůstává potřebná i současně neklidné době. Je součástí češství – součástí uvědomování si vlastní identity.

Cyrilometodějská tradice je poněkud jiná. Také je součástí uvědomování si identity, ale tentokrát identity v širší souvislosti – moravské i evropské. Na počátku českých dějin stojí bratrovražda. Na počátku moravských dějin láska dvou bratrů. I tím se dějiny Moravy liší od dějin Čech. Dovolím si ocitovat slova Jindry Jarošové (Svatí kacíři): „Byla doba, ve které válčil každý s každým a proti všem. Byla to doba přímočaré brutality a neředitelných vášní. A uprostřed této krvavé řže vytvořili Konstantin a Metoděj jedno z nehumánnějších děl v dějinách lidstva vůbec. A učinili tak tady: na naší moravské půdě.“

Cyrilometodějskou tradici nelze spojovat pouze s otázkami víry, jak se o to snaží mnozí „moudří“ s poukazem na to, že současná společnost je převážně multikulturní a ate-

istická a je tedy vhodné se jí přizpůsobovat. Svatí Cyril a Metoděj by pak v takové společnosti měli opravdu jen málo místa. Jenže přínos byzantské mise na Moravu nelze zúžit jen na význam náboženský. A nelze jej také omezovat pouze na význam diplomatický, morální, ekonomický, právní, kulturní či buditelský. Už jen samo šíření myšlenek křesťanství mělo nejen pro tehdejší moravskou společnost i význam politický. Cyrilometodějský odkaz působil reálně například v podpoře myšlenky slovanské vzájemnosti a působil reálně i v dnešní Evropě jako příklad evropské vzájemnosti. Už první čeští panovníci v 10. a 11. století si při budování českého státu uvědomovali politickou a kulturní poplatnost Čech na Moravě a uplatňovali svoje nároky na Moravu pod záminkou, že český stát je vlastně pokračováním státu moravského. Přemyslovec Otakar II. šel dokonce tak daleko, že předložil papeži velikolepý plán na dobytí a pokřesťanstvení rozsáhlých území severovýchodní Evropy s tím, že církevně budou nové země spadat pod arcibiskupa v Olomouci, protože v době Svatoplukově byla tato území propojena s činností moravského arcibiskupa Metoděje. A podobné důvody uváděli mluvčí moravského markraběte a později římského císaře Karla IV. při nárokování práva na připojení Polska a území v Rusku k českému státu s tím, že česká koruna má svůj původ na Moravě a povaha českého křesťanství navazuje na Metodějovu činnost v moravském státě.

O těchto faktech se v současném českém státě samozřejmě přísně mlčí.

Snad dají informace v tomto příspěvku jasnou odpověď na případnou pochybnost, zda snad svatí Cyril a Metoděj v roce 863 nepřišli někam jinam, než na Moravu.

Pro Devítku napsal
Milan Trnka

Naši jubilanti

V březnu oslavil 70 let
pan **Josef POSTŘEHOVSKÝ**
a v dubnu oslavil 65 let
pan **František KLÍMEK**.

Oběma jubilantům blahopřejeme.

Zápis z 8. zasedání Zastupitelstva obce Malá Morava, konaného dne 17. 3. 2016 od 16.00 hod. v zasedací místnosti obecního úřadu

Poznámka: Tento zveřejněný Zápis je upraven (jsou zveřejněny pouze iniciály jmen a příjmení osob, které nesouhlasí s uveřejněním) z důvodu dodržení přiměřenosti rozsahu zveřejňovaných osobních údajů podle zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů v platném znění. Zveřejněné osoby jsou zde uvedené s jejich souhlasem. Do úplné verze Zápisu mohou v případě potřeby na obecním úřadě kdykoli nahlédnout občané obce od 18 let věku s trvalým pobytem na území obce, fyzické osoby - vlastníci nemovitostí (staveb, bytů, pozemků) na území obce a cizí státní příslušníci, kteří mají trvalý pobyt na území obce. Jiné fyzické osoby a osoby právnické mají možnost získat informace z jednání zastupitelstva obce na základě zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.

Přítomní členové zastupitelstva obce: Josef Hulín (1), Jan Kouřil (4), Antonín Marinov (5), Pavel Morong (6), Štěpán Morong (7), Karel Svoboda (8), Josef Temňák (9).

Nepřítomní členové zastupitelstva obce: Ing. Marek Janda (2), Walter Köhler (3) – omluveni.

Přítomní občané: Jana Mikuličová, Irena Kouřilová, Maxmilián Ščambura, Tomáš Vozenílek.

Hlasování zastupitelů: (+) pro, (-) proti, (o) zdržel se hlasování, (x) nepřítomen.

Návrh programu jednání:

1. Schválení programu jednání.
2. Určení zapisovatele z jednání.
3. Určení ověřovatelů z jednání.
4. Zpráva o plnění usnesení z minulého jednání a o činnosti OÚ.
5. Zánik volitelnosti zastupitele.
6. Zpráva o kontrole čerpaných příspěvků z rozpočtu obce v roce 2015.
7. Příspěvky z rozpočtu obce 2016.
8. Příspěvek na provoz MŠ.
9. Příspěvek Městu Hanušovice.
10. Žádost o sponzorování knihy.
11. Rozpočet obce na rok 2016.
12. Mezitímní závěrka.
13. Výsledek hospodaření obce za rok 2015.
14. Poskytnutí půjček z FRB.
15. Opatření starosty.
16. Územní plán – podklad pro změnu.
17. Doplnění žádosti o změnu územního plánu.
18. Vytvoření pracovních míst na VPP.
19. Odpisový plán majetku na rok 2016.
20. Souhlas se stavbami:
  - RD Malá Morava,
  - Přípojka NN Zlatý Potok, RD Zlatý Potok,
  - Seník Vlaské.
21. Nedodržení smlouvy.
22. Souhlas s převodem pozemku Malá Morava.
23. Žádost o převody pozemků u staveb.
24. Žádost o převod pozemků pod místními komunikacemi.
25. Veřejnosprávní smlouva.
26. Žádost o vybudování veřejného osvětlení.
27. Územní studie krajiny.
28. Výsledek inventarizace majetku obce.
29. Zpráva o činnosti policie.
30. Zpráva o činnosti v obecních lesích v roce 2015.
31. Výroční zpráva o poskytování informací.
32. Diskuse.
33. Závěr jednání.

Starosta obce v 16:00 hodin zahájil zasedání zastupitelstva obce a sdělil, že veřejnost byla o svolání zastupitelstva informována oznámením vyvěšeným na úřední desce a na webových stránkách obce. Členové zastupitelstva obdrželi pozvánku. Je přítomna nadpoloviční většina členů zastupitelstva, a tedy je podle ustanovení zákona o obcích zastupitelstvo usnášení schopné. Starosta poté navrhl, aby se dnešní jednání řídilo navrhovaným programem.

1. Schválení programu

2016/08/01: ZO schvaluje program jednání.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

2. Určení zapisovatele z jednání

Starosta určil zapisovatelkou z jednání paní Simonu Pospíchalovou.

3. Určení ověřovatelů zápisu

Starosta obce určil ověřovateli zápisu pana Jana Kouřila a pana Josefa Hulína.

4. Kontrola plnění usnesení z minulého zasedání a zpráva o činnosti obecního úřadu

Starosta seznámil přítomné s plněním usnesení z minulého zasedání a se zprávou o činnosti obecního úřadu a starosty. Do diskuse se nikdo nepřihlásil.

5. Zánik volitelnosti zastupitele

Ing. Marek Janda informoval obecní úřad, že změnil dne 29. 12. 2015 trvalé bydliště mimo území naší obce. Řešení této situace upravuje zákon číslo 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů. Trvalý pobyt na území obce je podle tohoto zákona považován za podmínku k nabytí volebního práva a rovněž k jeho výkonu. K zániku mandátu v tomto případě nedochází automaticky (ze zákona), ale až po vyslovení zastupitelstva obce. Do diskuse se nikdo nepřihlásil.

2016/08/02: ZO vyslovuje ve smyslu § 55 odst. 3 písm. b) zákona č. 491/2001 Sb. o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů ve znění pozdějších předpisů, zánik mandátu člena Zastupitelstva obce Malá Morava Ing. Marka Jandy, a to z důvodu ztráty volitelnosti pro změnu trvalého pobytu mimo obvod obce.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

2016/08/03: ZO pověřuje starostu obce zasláním písemného osvědčení zastupitelstva obce, a to příslušnému náhradníkovi z volební strany ČSSD, o tom, že se stal členem zastupitelstva obce.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

6. Zpráva o kontrole čerpaných příspěvků z rozpočtu obce v roce 2015

Starosta seznámil přítomné se zněním závěrečné zprávy z kontroly poskytnutých příspěvků z rozpočtu obce za rok 2015 podle schválených pravidel. Celkem bylo poskytnuto organizacím 70 000 Kč. Kontrolou nebyly zjištěny žádné nedostatky a porušení smluvních podmínek.

ZO bere na vědomí zprávu o kontrole čerpaných příspěvků z rozpočtu obce v roce 2015.

5. Příspěvky z rozpočtu obce 2016

Poskytování příspěvků občanským sdružením, neziskovým a ostatním organizacím, příjem jejich žádostí a následné vyúčtování se řídí směrnicí, kterou jsou upravena pravidla poskytování příspěvku z rozpočtu obce. V roce 2016 byly přijaty tyto žádosti:

1. Příspěvek na činnost: TJ SOKOL Malá Morava, žádost o poskytnutí 30 000 Kč (*v roce 2015 poskytnuto 30 000 Kč*).
2. Příspěvek na akce: Spolek Chatařů ve Vysoké, žádost o poskytnutí 10 000 Kč, (*v roce 2015 poskytnuto 10 000 Kč*).
3. Příspěvek na činnost: Armáda spásy v ČR, z. s., žádost o poskytnutí 5 000 Kč (*v roce 2015 poskytnuto 5 000 Kč*).
4. Příspěvek na činnost: Království Králického Sněžníku, žádost o poskytnutí 15 000 Kč (*v roce 2015 poskytnuto 10 000 Kč*).
5. Příspěvek na akci: Království Králického Sněžníku (akce Malomoravská buchtá), žádost o poskytnutí 2 500 Kč (*v roce 2015 poskytnuto 0 Kč*).
5. Příspěvek na akci: Království Králického Sněžníku (akce Podbělníkovo gulášobraní), žádost o poskytnutí 2 500 Kč (*v roce 2015 poskytnuto 0 Kč*).

Proběhla diskuse o činnosti jednotlivých organizací, jejich členské základně a výši požadovaných příspěvků. O upraveném návrhu nechal starosta hlasovat.

2016/08/04: ZO schvaluje poskytnutí finančních příspěvků z rozpočtu obce těmto organizacím:

TJ Sokol Malá Morava- příspěvek na činnost v roce 2016 ve výši 30 000 Kč,

Spolek chatářů ve Vysoké – příspěvek na akci v roce 2016 ve výši 10 000 Kč,

Armáda spásy v ČR – příspěvek na činnost v roce 2016 ve výši 5 000 Kč,

Království Králického Sněžníku na akci Malomoravská buхта 2016 ve výši 2 000 Kč,

Království Králického Sněžníku na akci Podbělníkovo gulášobraní 2016 ve výši 2 000,- Kč,

Království Králického Sněžníku na činnost v roce 2016 ve výši 6 000 Kč.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

6. Příspěvek na provoz Materské školy Malá Morava

Materská škola je příspěvková organizace zřízená obcí Malá Morava za účelem předškolního vzdělávání. Obec zde hradí provozní náklady, náklady na platy pedagogických pracovníků jdou ze státního rozpočtu prostřednictvím Olomouckého kraje. Návrh příspěvku na provoz předložila za MŠ ředitelka Anna Hošková, DiS, v celkové výši 610 500 Kč.

Příspěvek 2012: 515 000 Kč

Příspěvek 2013: 520 000 Kč

Příspěvek 2014: 674 000 Kč (583 772 Kč příspěvek + 90 228 Kč čerpání rezervního fondu)

Příspěvek 2015: 549 000 Kč

Proběhla diskuse o použití příspěvku. Navýšení rozpočtu je z důvodu záměru zajištění úplné automatizace ústředního vytápění a pořízení nových prvků pro zlepšení prostředí a práce s dětmi ve školce.

2016/08/05: ZO schvaluje příspěvek na provoz Materské školy Malá Morava, příspěvkové organizace na rok 2016 ve výši 610 500 Kč.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

7. Příspěvek Městu Hanušovice

I v tomto roce byl doručen návrh dodatku smlouvy mezi Městem Hanušovice a Obcí Malá Morava na poskytování knihovnických, informačních a metodických služeb v Obecních knihovnách Malá Morava a Podlesí. Starosta obce rovněž seznámil přítomné se zprávou o činnosti v obecních knihovnách Malá Morava a Podlesí za rok 2015. Do diskuse se nikdo nepřihlásil.

2016/08/06: ZO schvaluje uzavření dodatku smlouvy s Městem Hanušovice o poskytování knihovnických, informačních a metodických služeb v Obecních knihovnách Malá Morava a Podlesí pro rok 2016 a zároveň schvaluje poskytnutí příspěvku na nákup knihovních fondů ve výši 22 000 Kč.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

8. Žádost o sponzorový příspěvek

Žadatel Ing. Z. A. požádal o finanční příspěvek na vydání knihy, jejíž je autorem. Dílo bude mít název: Stanislav Lolek – krajinář a malíř zvěře. Starosta obce otevřel diskusi. Do diskuse se nikdo z přítomných nepřihlásil.

2016/08/07: ZO schvaluje poskytnutí finančního příspěvku Ing. Z. A. mimo režim pravidel pro poskytování příspěvků, a to ve výši 10 000 Kč na vydání knihy „Stanislav Lolek – krajinář a malíř zvěře“ prostřednictvím darovací smlouvy.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

11. Rozpočet obce na rok 2016

Byl projednán návrh rozpočtu, včetně drobných změn projednaných v průběhu zasedání. Projednán byl i rozpočet sociálního fondu a závazné ukazatele rozpočtu. Rozpočet obce a závazné ukazatele jsou přílohou č. 1 tohoto zápisu. Starosta otevřel diskusi. Proběhla všeobecná diskuse.

2015/03/08: ZO schvaluje rozpočet obce Malá Morava na rok 2016 včetně závazných ukazatelů rozpočtu, jako schodkový takto:

Celkové příjmy ve výši 11.627.991,- Kč

Celkové výdaje ve výši 12.377.920,- Kč

Financování ve výši 749.929,- Kč bude zapojeno z kladného výsledku hospodaření v minulých letech.

Rozpočet sociálního fondu na rok 2016:

Celkové příjmy ve výši 60.500,- Kč

Celkové výdaje ve výši 67.000,- Kč

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

12. Mezitímní závěrka

Starosta seznámil přítomné s mezitímní účetní závěrkou za období leden až prosinec 2015.

ZO bere na vědomí informativní zprávu – mezitímní účetní závěrka za období 1-12/2015.

13. Výsledek hospodaření obce za rok 2015

Starosta seznámil přítomné se zprávou o výsledku hospodaření obce v roce 2015. Do diskuse se nikdo nepřihlásil.

ZO bere na vědomí zprávu o výsledku hospodaření obce v roce 2015.

14. Poskytnutí půjček z FRB

V souladu se schválenými pravidly pro tvorbu a použití prostředků Fondu rozvoje bydlení Obce Malá Morava byla opět vyhlášena výzva k předkládání žádostí. Obecnímu úřadu byla doručena žádost pana Š. M. na zhotovení půdní vestavby a výměnu oken, dveří a garážových vrat a žádost P. a D. M. na zhotovení půdní vestavby a zateplení obvodového pláště domu. Žadatelé splnili veškeré požadované podmínky poskytnutí žádosti, tudíž lze tyto půjčky poskytnout. Byla otevřena diskuse, do níž se nikdo nepřihlásil.

2016/08/09: ZO schvaluje poskytnutí půjčky z fondu rozvoje bydlení podle pravidel v celkové výši 250 000 Kč takto: panu Š. M. částku 125 000 Kč a manželům M. částku 125 000 Kč.

Hlasování: 6:0:1 (schváleno)

1	2	3	4	5	6	7	8	9
+	x	x	+	+	0	+	+	+

15. Opatření starosty

Starosta obce seznámil přítomné s provedeným a schváleným opatřením starosty č. 29 a 30/2015, kterým se schvaluje a provádí rozpočtové opatření č. 100012 - 13/2015. Tato opatření jsou přílohou č. 2 tohoto zápisu. Do diskuse se nikdo nepřihlásil.

ZO bere na vědomí opatření starosty

16. Smlouva o prodeji dříví v roce 2016

Dne 3. 3. 2016 byla odeslána výzva zájemcům o práce v obecních lesech (Hanušovičká lesní, Lesy Jedlí, Uniles) o zaslání nabídkových cen. Cenově výhodnější nabídka byla od společnosti Hanušovičká lesní, a proto starosta obce navrhl uzavřít smlouvu o prodeji dříví a pěstebních činnostech pro rok 2016 právě s touto společností. Proběhla diskuse o cenách, jednotlivých sortimentech dříví a o poznatcích z hospodaření minulých let.

2016/08/10: ZO schvaluje uzavření smlouvy o prodeji dříví a pěstebních činnostech na rok 2016 se společností Hanušovičká lesní, a. s., Hlavní 146 Hanušovice.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

17. Územní plán – podklad pro změnu

Přítomní byli seznámeni s pracovní verzí Podkladu pro změnu č. 1 Územního plánu Malá Morava, předloženou zhotovitelem společnosti Surpmo, a. s., Projektové středisko Hradec Králové. Byla otevřena diskuse, do níž se nikdo nepřihlásil.

ZO bere na vědomí pracovní verzi Podkladu pro změnu č. 1 Územního plánu Malá Morava.

18. Doplnění žádosti o změnu územního plánu

Dne 11. 2. 2016 byla obecnímu doručena žádost manželů Laštůvkových, Vlaské 5, o doplnění žádosti o pořízení změny územního plánu.

ZO bere na vědomí doplnění žádosti o změnu územního plánu.

19. Vytvoření pracovních míst na VPP

Návrhem tohoto bodu programu je vytvoření a financování pracovních míst na VPP, prostřednictvím úřadu práce. Záměrem je přijetí 13 pracovníků na dobu určitou od 1. 5. 2016. Do diskuse se přihlásil p. Pavel Morong s dotazem, zda dotace na tyto pracovníky plně pokrývá jejich plat.

2016/08/11: ZO schvaluje vytvoření 13 pracovních míst na VPP a pověřuje starostu obce podpisem smlouvy s úřadem práce na jejich financování.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

20. Odpisový plán majetku obce na rok 2016

Předmětem tohoto bodu jednání je návrh plánu účetních odpisů dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku obce v roce 2016. Do diskuse se nikdo nepřihlásil.

2016/08/12: ZO schvaluje odpisový plán majetku obce na rok 2016.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

21. Souhlasy se stavbami

21.1. RD Malá Morava

Přítomní byli seznámeni se žádostí pana M. B., který zastupuje stavebníka L. M. při realizaci výstavby domu a žádostí pana Stanislava Marka, bytem Vidnava, který zpracovává projektovou dokumentaci na přípojku elektrické energie k tomuto domu.

2016/08/13: ZO souhlasí se stavbou RD na pozemku p. č. 229/2 v k. ú. Malá Morava.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

2016/08/14: ZO souhlasí s napojením stavby RD na pozemku p. č. 229/2 v k. ú. Malá Morava na obecní vodovod.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

2016/08/15: ZO souhlasí se stavbou zemní kabelové přípojky nízkého napětí v rámci stavby „Malá Morava p. č. 229/2, Mahel, nové NNk.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

21.2. Přípojka NN Zlatý Potok, RD Zlatý Potok

Přítomní byli seznámeni se žádostí společnosti ENCO group, Zábřeh, o vyjádření ke stavbě zemního vedení přípojky NN pro parcelu p. č. 216/2 v k. ú. Zlatý Potok a žádostí Ing. T. R. o souhlas se stavbou „Novostavba rodinného domu“ na pozemku p. č. 216/2 v k. ú. Zlatý Potok, obce Malá Morava, podle dokumentace pro provedení stavby vypracované Ing. T. N. s datem 12/2015. Do diskuse se nikdo nepřihlásil.

2016/08/16: ZO souhlasí se stavbou přípojky nízkého napětí pro parcelu p.č. 216/2 v k. ú. Zlatý Potok.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

2016/08/17: ZO souhlasí se stavbou „Novostavba rodinného domu“ na pozemku p. č. 216/2 v k. ú. Zlatý Potok, obce Malá Morava podle dokumentace pro provedení stavby vypracované Ing. T. N. s datem 12/2015.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

21.3. Seník Vlaské

V zastoupení stavebníka – fy Marwin, v.o.s., se sídlem v Hynčicích, požádala společnost Realitní servis JaL, Hrabenov, o dodatečné povolení stavby seníku – stavby související s plněním funkce lesa. Do diskuse se nikdo nepřihlásil.

2016/08/18: ZO souhlasí s dodatečným povolením stavby související s plněním funkce lesa - seník na pozemku p. č. 527/2 – lesní pozemek v k. ú. Vlaské.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

22. Nedodržení smlouvy

Přítomní byli seznámeni s vyjádřením Mgr. K. K., který pro obec hloubil hydrogeologický průzkumný vrt pro zásobování pitnou vodou v Podlesí. Ve smlouvě o dílo garantoval vydatnost vrtu ve výšce 0,4 l/s. Tento parametr ovšem nedodržel. Z toho důvodu hloubil v dané lokalitě vrt druhý, který měl po provedených čerpacích zkouškách vydatnost 0,3 l/s. Druhý vrt hloubil na své náklady. Proběhla diskuse, zda by obec za toto dílo měla zaplatit, nebo odstoupit od smlouvy. Podle posudku Mgr. K., je vydatnost, která se podařila zajistit, v daném prostoru maximálně možná a více již nelze zajistit. Toto množství je ovšem stabilní a mělo by být dostatečné pro zásobení obyvatel Podlesí vodou.

2016/08/19: ZO souhlasí s úhradou ceny za dílo.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

23. Souhlas s převodem pozemku Malá Morava

Přítomní byli seznámeni se žádostí Mgr. R. Š. o souhlasné stanovisko obce s převodem části pozemku p. č. 242/2 v katastrálním území Malá Morava o výměře 2 m² pod přístavbou rodinného domu č. p. 12. Tento pozemek je ve vlastnictví státu s právem hospodaření pro Státní pozemkový úřad ČR.

2016/08/20: ZO souhlasí s převodem části pozemku p. č. 242/2 v katastrálním území Malá Morava o výměře 2 m² pod přístavbou rodinného domu č. p. 12 Malá Morava.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

24. Žádost o převody pozemků u staveb

Starosta seznámil přítomné s návrhem, aby obec požádala Státní

pozemkový úřad o převod pozemků ve vlastnictví ČR:

- p. č. 131 trvalý travní porost v k. ú. Vysoký Potok (parkoviště vedle úřadu),

- p. č. 558/11 ostatní plocha v k. ú. Vysoká u Malé Moravy (okolí kaple ve Vysoké).

Jedná se o převody podle § 10 odst. 4 zákona č. 503/2012 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

2016/08/21: ZO souhlasí s převodem pozemku p. č. 131 trvalý travní porost v k. ú. Vysoký Potok a pozemku p. č. 558/11 ostatní plocha v k. ú. Vysoká u Malé Moravy. Zároveň pověřuje starostu podáním žádosti na Státní pozemkový úřad.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

25. Žádost o převod pozemků pod místními komunikacemi

Zastupitelstvu je předložen návrh se seznamem pozemků pod obecními místními komunikacemi, které jsou ve vlastnictví ČR – Státního pozemkového úřadu. Obec Malá Morava bude žádat o převod těchto zastavěných částí pozemků z majetku státu do vlastnictví obce. Seznam pozemků je v příloze č. 3 tohoto zápisu. Do diskuse se nikdo nepřihlásil.

2016/08/22: ZO souhlasí s převodem částí pozemků pod místními komunikacemi uvedenými v příloze tohoto zápisu a pověřuje starostu podáním žádosti na Státní pozemkový úřad.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

26. Veřejnoprávní smlouva

Od 1. 1. 2016, na základě novelizace zákona, by měla obec vykonávat působnost speciálního stavebního úřadu ve věcech místních komunikací. Dosud tuto agendu vykonávaly obecní úřady obcí s rozšířenou působností. Jelikož obec Malá Morava nemá materiální ani personální předpoklady pro výkon této funkce, starosta navrhl využít nabídku Města Šumperka na uzavření veřejnoprávní smlouvy na výkon této působnosti. Do diskuse se nikdo nepřihlásil.

2016/08/23: ZO souhlasí s uzavřením veřejnoprávní smlouvy o výkonu přenesené působnosti na úseku výkonu speciálního stavebního úřadu pro stavby místních komunikací s Městem Šumperkem.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

27. Žádost o vybudování veřejného osvětlení

Pan P. K. ml. požádal obec o projednání výstavby veřejného osvětlení k jejich domu. Proběhla diskuse, kdy bylo navrženo zpracovat zhotovení studie proveditelnosti na rozšíření veřejného osvětlení jak v této lokalitě, tak v jiných lokalitách obce. Studie by měla být následně podkladem pro rozhodnutí zastupitelstva, zda je ekonomicky a technicky možné rozšíření veřejného osvětlení provést.

2016/08/24: ZO schvaluje zadání zhotovení studie proveditelnosti na rozšíření veřejného osvětlení.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

28. Územní studie krajiny

Starosta seznámil přítomné s informací, že Městský úřad Šumperk začal pořizovat Zadání územní studie krajiny pro celý správní obvod obce s rozšířenou působností Šumperk.

ZO bere na vědomí informaci o porizení Zadání územní studie krajiny.

29. Výsledek inventarizace majetku obce

Zastupitelstvu obce byla předložena zpráva Ústřední inventarizační komise o výsledku inventarizačního majetku obce k 31. 12. 2015.

2016/08/25: ZO schvaluje výsledek inventarizace majetku obce a souhlasí s navrhovaným vyřazením nepotřebného majetku.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

30. Zpráva o činnosti Policie ČR

Starosta seznámil přítomné s bezpečnostní zprávou o nápadu trestné činnosti a stavu veřejného pořádku ve služebním obvodu PČR OO Hanušovice za rok 2015.

ZO bere na vědomí zprávu o činnosti Policie ČR.

31. Zpráva o činnostech v obecních lesích v roce 2015

Práce v lesích prováděla společnost Hanušovická lesní, a. s., na základě uzavřené smlouvy. Převážně byly likvidovány následky větrné kalamity v rozsahu 1 330 m³ dříví, běžná těžba 8,44 m³ dříví. Také byla prováděna pěstební činnost – ožínání a nátěry sazenic.

ZO bere na vědomí zprávu o činnostech v obecních lesích v roce 2015.

32. Výroční zpráva o poskytování informací za rok 2015

Starosta seznámil přítomné se zprávou.

ZO bere na vědomí výroční zprávu o poskytování informací za rok 2015.

33. Diskuse

Pan Pavel Morong připomíná situaci se zamrzáním vodovodu ve Vysokém Potoku.

Pan Karel Svoboda se dotazuje na situaci s provozováním veřejného osvětlení.

Paní Jana Mikuličová požaduje vyměnit vchodové dveře na bytovém domě čp. 77 ve Vojtiškově a dotazuje se, kdy bude opraven byt po paní Šamajové.

34. Závěr jednání

Starosta obce Antonín Marinov poděkoval všem přítomným zastupitelům, občanům a hostům za účast a v 17:15 hodin jednání ukončil.

Zápis byl vyhotoven dne 21. 3. 2016

Ověřovatelé zápisu: Jan Kouřil, Josef Hulín

Zapsala: Simona Pospíchalová

Starosta obce: Antonín Marinov

Přílohy zápisu:

1. Rozpočet na rok 2016.
2. Opatření starosty.
3. Seznam pozemků.

(Přílohy zápisu jsou k nahlédnutí na obecním úřadě nebo na webových stránkách obce.)

Z historie pojišťovnictví

Lidé byli od pradávna sužováni strachem, obavami i nejistotou. Proto vzniklo pojištění, které zabezpečuje občanům právo na výplatu peněžních prostředků k úhradě potřeb, které vznikají z nahodilých událostí, jedná se o takzvanou svépomoc.

Přesné důkazy o existenci různých druhů životního pojištění a pojištění majetku máme už ze starověku, kde u kulturních národů vznikají rozmanitá sociální zařízení, která lze považovat za předchůdce majetkových a životních pojištění. Jsou dochovány zmínky o zájmových skupinách lidí, kteří se finančně zabezpečovali pro případy invalidity, úmrtí a pohřbů. Rovněž byl dobře pracovaný systém financování staveb.

Některé práce o dějinách uvádějí, že již ve starém Egyptě uzavírali kameníci vzájemné dohody o společném krytí výdajů na pohřby z pravidelně vybíraných příspěvků (asi kolem roku 2500 př. n. l.). Přibližně z doby 2000 let př. n. l. (za vlády babylónského krále Chammurabiho ve staré Babylónii) se dochovaly záznamy na hliněných destičkách o sdružení majitelů velbloudů, které zabezpečovalo své členy proti ztrátám, které s sebou přinášelo provozování obchodu a dopravy pomocí karavan. Dále např. ve staré Indii existovalo pojišťování úvěru u určité kasty obchodníků (asi 1000 let př. n. l.). Staří Féniciáné zase vymysleli jakési dopravní pojištění lodí i nákladů.

V Athénách se v textech řečníka Lysia z let 450-367 př. n. l. dochovala zmínka o určitém sociálním pojištění, kterým byli odškodňováni občané zmrzačení v bojích za vlast. Z doby existence římského impéria jsou dochovány zmínky o zájmových skupinách lidí, kteří se finančně zabezpečovali např. pro případ invalidity a úmrtí.

Světová Říše římská, která byla vybudována na moci politické a finanční, se v době stěhování národů rozpadla. S jejím zánikem zanikly i ideje pojišťování a další vývoj v této oblasti se bohužel pozastavil.

Vývoj pojišťovnictví od středověku

V Evropě na přelomu 11. a 12. století začaly s rozvojem obchodu a řemesel vznikat větší skupiny, které pocitovaly potřebu sdružovat se v zájmu přežití. Utvářely se různé rodinné svazky, nazývané gildy. Z nich postupně vzešly řemeslnické cechy, jejichž význam se udržel do 18. století. Cechy zakládaly četné mistrovské a tovaryšské pokladnice či bratrstva za účelem podpory členů v nemoci a poskytování pohřebného, čímž byly dány opět základy pojišťování. Kupecké gildy poskytovaly nejen právní a někdy i fyzickou ochranu (ozbrojené skupiny na ochranu kupeckých vozů), ale i vzájemné pojištění pro případ smrti, nemoci, úrazu, krádeže, dokonce i pojištění lodní dopravy a požární pojištění.

První dochovaná pojistná smlouva je ze dne 13. dubna 1379. Byla podepsána v italské Pise a zahajuje éru námořního pojištění.

První rádná požární pojišťovna vznikla v Hamburku roku 1676 jako „Generální požární pokladna“.

Největší pojišťovací systém LLOYDS vznikl v roce 1687 z kavárny pana Edwarda Lloyda, kde se scházeli kupci, makléři a námořníci a on pro ně organizoval výměnu informací o námořní přepravě. Na základě těchto informací vybudoval pan Lloyd největší informační centrum o pohybu lidí, zboží, o haváriích a jejich pojišťování.

Makléř (broker), který dostal pokyn, aby pojistil určitou loď, její náklad a posádku, obcházel s archem papíru hosty a v kavárně a každý

zájemce na papír zaznamenal částku, za kterou byl ochoten ručit. Podle dílčích podílů pak bylo vypočteno pojistné, které zákazník upisovatelům zaplatil.

V souvislosti s rozvojem pozemní dopravy v Evropě vznikalo pojištění odpovědnosti za škody. Počátky tohoto pojištění nacházíme ve Francii v podobě pojištění odpovědnosti z provozu koněspřežné dopravy.

Souběžně s pojištěním majetku se rozvíjí i pojištění rizik týkajících se zajištění života lidí. Od počátku 15. století vznikají nové smlouvy, které se již podobají dnešnímu důchodovému pojištění. V 16. století dochází převážně v Anglii, Flandrech a Holandsku k rozvoji tzv. rentových důchodů. Zároveň významný holandský státník Jean de Witte dal jako první početní podklady nového způsobu pojištění. Pojišťovaly se jím důchody nazývané „tontin“ (název je po italském lékaři Tontim, který opět jako první začal vědecky zpracovávat pravděpodobnost délky lidského života).

brokerteam.cz/historie

Jarní sněžnická polévka

Ingredience: 2-3 hrsti jarních bylin (špenát, řebríček, mladé jahodové a fialkové listy, listky mladých kopřiv i pampelišek, jarní naťová cibulka včetně nepoškozené natě), pažitka, petrželka, 30 g másla, 1/2 litru hovézího vývaru (nebo vývaru z masoxu), 1/2 litru smetany ke šlehání, 4 žloutky, sůl, 20 g másla, 1 silnější plátek bílé večky.

Omyté bylinky jemně nakrájíme a dáme zpěnit na rozpuštěné máslo. Zalijeme vývarem a krátce, asi 5 minut, povaříme. Zředíme smetanou s rozšlehanými žloutky, jenom prohřejeme (už nevaříme) a podle chuti osolíme. Do hotové polévky přidáme jemně nakrájenou petrželovou nať i pažitku. Podáváme s kostičkami na másle opečené bílé večky.

Olšovská nádivka

Ingredience: 10 dkg anglické slaniny, 4 vejce, 3 housky nebo rohlíky, 2 dl mléka, 3/4 menší misky spařených kopřiv, pepř, sůl, muškátový květ máslo nebo sádlo potřeba.

Pečivo (nejlépe den staré) nakrájíme na kostičky a přelijeme vlažným mlékem. Kopřivy spaříme vařící vodou, nesekáme na malé kousky, smícháme s nakrájenou slaninou, osolíme, opepríme, přidáme trochu květu a přimícháme k pečivu. Dochutíme a nakonec vmícháme sůl z bílků. Nandáme do vymazaného pekáčku a pečeme v předehřáté troubě na 190 stupňů asi 30 minut.

Pálení čarodějnic a stavění máje 29. dubna u obecního úřadu.

OLŠOVÁČEK®

PŘÍLOHA PRO DĚTI

Milé děti,

začalo nám jaro, a to i na polích a zahrádkách. Možná, že i vy pomáháte s přípravou půdy na záhonech. Co to ale je půda? Dovolte mi, abych citoval svého učitele ze zemědělské školy: „Půda není ani bahno, ani beton, ale kus zázraku a vesmíru. V půdě žijí organismy a živočichové. Člověk dává potravu a surovinu, které si přestává vážit. Copak to není zázrak, když z malého semínka vyroste strom, a to díky půdě?“

A co vy, děti, už máte zaseté ředkvičky? Pozorujete, jak rostou?

V dnešním Olšováčku se zaměříme na půdu, jak si jí vážit a jak ji chránit.

Půda je živá

To, co nazýváme hlínou, půdou, zemínou či substrátem, není jen nějaký výživný držák na rostliny, do kterého jednou něco pícheme a jindy zas vytrhneme. Půda je živá sama o sobě a naším cílem by mělo být udělat jí tak živou, jak jen to je možné.

V půdě se to totiž hemží přinejmenším takovým množstvím života, jako na povrchu. Bohužel to není tak zřejmé, ale několik čísel nám může poskytnout lepší přehled – čajová lžička kvalitního substrátu prý obsahuje bilion bakterií, milion plísni a deset tisíc améb. A protože jsou to stvoření tak malá, zbývá na lžičce ještě dost místa pro humus, písek, vzduch, vodu, usazeniny a spoustu nejrůznějších dalších molekul. Tato zvířátka jsou to, co živí rostliny! Jejich miniaturní trus se rozpouští ve vodě, a teprve pak jsou rostliny schopny živiny přijmout. Rostlina nemá schopnost jen tak spolknout kus tlejícího listu nebo koňského trusu, potřebuje to předžvýkat a předtrávit na menší sousta těmi malými. A naši úlohou je zajistit takovou půdu, aby v ní našlo živobytí co nejvíce těchto tvorečků.

Tak například čtvrt až půl hektaru dobré pastviny může v létě uživit zhruba půl tuny nadzemních zvířat, takže možná i jednoho nebo dva koně. Ale pod povrchem na této samé rozloze mohou žít až dvě tuny červů a další dvě tuny bakterií, plísni a mnoha jiných zvířátek, jako jsou například mnohožky a roztoči.

Rozhlédnete-li se tedy příště po této lou-

ce a uvidíte koně, uvědomte si, že pod povrchem půdy jich možná žije dalších osm!

ekozařady.com

Kompost svědčí půdě i rostlinám

Domácí kompost je jedna z nejcennějších „surovin“, které jsou na zahradě k dispozici. V kompostové hromadě vzniká ze zahradního a kuchyňského odpadu cenný humus. K získání optimálního výsledku je důležité složení kompostovaného materiálu.

Čerstvý jemný materiál, jako je posečená tráva, by se vždy měl prokládat hrubým a suchým odpadem, aby kompostová hromada dobře větrala. Přítomnost vzduchu uvnitř kompostu předchází zahňování a s ním spojenému nelibému zápachu, který se po nějaké době z nevhodně vršeného kompostu line. Pro rozkladné procesy, které se odehrávají, je žádoucí určitá míra vlhkosti. Pokud na kompost praží slunce, je dobré ho čas od času pokropit. Dobře založený kompost má vnitřní teplotu až 70 °C a rychle se rozkládající organická hmota se postupně sesedá. Dovnitř kompostu se dostává stále méně kyslíku a důsledkem je, že celý proces rozkladu začíná váznout. Abyste znovu nastartovali rozkladné procesy, je třeba kompost po dvou až třech měsících přeložit a materiál při tom alespoň částečně promíchat. Takto ošetřený kompost znovu získá optimální podmínky pro další rozkladné pochody a vy budete moci po několika málo měsících odebrat zralý kompost.

Ke kompostování jsou vhodné skořápky, kávová sedlina, posečená tráva, listí a zbytky ovoce a zeleniny.

Zbytky ryb, masa a sýrů neodbytně lákají potkany a na kompost nepatří stejně jako uhlí, popel a rostlinné oleje.

Cihelníci

Když odbila dvanáctá hodina, kde se vzali, tu se vzali, objevili se Cihelníci. Nezbední a škodolibí skřítkové, malí mužičci s dlouhými červenými vousy.

„Co tu chcete?“ rozkřikl se Johan, „Proč mi kazíte moje dílo? Proč mi chodíte škodit?“

Cihelníci si Johana nevšimli a dál kazili jeho dílo. Co měl tedy Johan dělat? Popadl jednoho Cihelníka a přivázel ho za dlouhé vousy ke stromu. Teď si teprve Cihelníci všimli, že u cihelny nejsou sami a začali Johana prosit, aby jejich druhu pustil.

Nechtělo se mu. Nevěděl, jestli Cihelníci nemají další zlé úmysly. Vzal konopný provaz, namočil ho v kádi s vodou a milého uvázaného Cihelníka přetáhl po zádech. Ten začal slibovat, že se se svými druhy polepší. Johan ho však neposlouchal a znovu ho přetáhl po zádech. Cihelník začal slibovat, že všechny cihly, naskládané hranicích, přerovná. Johan přetáhl Cihelníka potřetí. Cihelník slíbil, že se polepší, znovu přeskládá zničené hranice a navždy zmizí a více se i se svými druhy v cihelně neukáže.

Teprve nyní Johan odložil konopný provaz. Cihelníci vše napravili. Utekli od Johana a jeho cihelny a nikdy se více ve Starém Městě neukázali. Lidé dál stavěli svoje domy a kupovali si krásné cihly z Johanovy cihelny.

Milena Brňáková

Večerníček slaví

Televizní večerníček letos oslaví už 60 let! V jedné z jeho nejoblíbenějších seriálových pohádek patří ta, v níž zaznívá věta: „Anče, Kubo, hajnej!“

Už víte, jak se tahle pohádka jmenuje?

*Olšováčka připravil
Petr Mahel*

HEŘMÁNEK©

ČTENÍ PRO ŽENY

Milé čtenářky,

dnešní Heřmánek se bude věnovat jedné velmi důležité věci pro náš život – jídlu. Celá jedna třetina vyrobených potravin končí na skládce! Netvrdíme, že se takto chováji i naše hospodyňky, ale stojí to za zamýšlení – co by se ušetřilo na pěstování plodin, dopravě, v našich peněženkách... Snad jen reklamní společnosti a obchodníci mohou mít z této neradostné skutečnosti užitek. Přijměte proto několik typů a dobrých rad, jak potravinami zbytečně neplýtvat.

Jaký je rozdíl mezi trvanlivostí a použitelností potraviny?

Na obalu potravin spotřebitelé vedle složení pravidelně hledají a pracně luští i údaj, do kdy má být produkt spotřebován. Doba spotřeby musí být na potravinách uvedena, mnozí lidé však nerozlišují mezi pojmy datum použitelnosti a datum minimální trvanlivosti. Může se tak snadno stát, že v koši zbytečně skončí potravina, která není zdravotně závadná a lze ji bez obav konzumovat.

Datum minimální trvanlivosti

Datum minimální trvanlivosti vymezuje minimální dobu, po kterou si potravina při dodržování skladovacích podmínek zachovává své specifické vlastnosti a splňuje požadavky na zdravotní nezávadnost. Jedná se tedy o časovou hranici, po kterou se výrobek při řádném uskladnění určitě nezkaží. Zcela v pořádku může vydržet i mnohem déle.

Na obalu se uvádí slovy „Minimální trvanlivost do...“ s uvedením dne, měsíce a roku konce této doby v tomto pořadí. Uvedení roku se nevyžaduje u potravin s minimální dobou trvanlivosti tři měsíce nebo kratší. Pokud je minimální trvanlivost delší než tři měsíce, ale kratší než 18 měsíců, nemusí být v datu uveden den. Obal potravin s minimální trvanlivostí delší než 18 měsíců nemusí uvádět měsíc. Doba minimální trvanlivosti končí posledním dnem příslušného měsíce nebo roku.

U některých potravin se vyznačení data minimální trvanlivosti vzhledem k jejich povaze vůbec nevyžaduje. Jsou jimi zejména čerstvé pečivo, čerstvé ovoce a zelenina, konzumní brambory, limonády, kvasný ocet, jedlá sůl, přírodní sladidla v pevném stavu, žvýkačky, jednotlivé porce zmrzliny, tradiční i ovocná vína, lihoviny a likéry. U likérů s vaječnou, mléčnou nebo smetanovou složkou se však uvádět musí.

Jak jsme již zmínili výše, u potravin s prošlou dobou minimální trvanlivosti se na rozdíl od potravin s prošlou dobou použitelnosti předpokládá, že mohou být ještě spotřebovány. Smějí být i dále prodávány, ale pouze za splnění dvou podmínek.

Jednak musí být označeny zřetelnou informací o uplynutí uvedeného data minimální trvanlivosti a jednak musí být stále zdravotně nezávadné. Nestačí tedy, pokud prodává-

jíci označí potravinu pouze jako zlevněnou. Pro kupujícího musí být zřejmé, že důvodem nižší ceny je právě expirace minimální doby trvanlivosti. Takto označené potraviny musí být umístěny odděleně od ostatních. Za kvalitu takových výrobků pak odpovídá subjekt, který uvádí potravinu do oběhu, tj. prodávající.

Datum použitelnosti

Datum použitelnosti se uvádí u potravin, které lze spotřebovat jen během omezené krátké doby. Jsou totiž náchylné ke zkažení. Jde o většinu mléčných, masných a cukrářských výrobků, lahůdkářské výrobky, upravené čerstvé chlazené ovoce, jakož i takto upravenou zeleninu.

Datem použitelnosti je datum ukončující dobu, po kterou si potravina podléhající rychlé zkáze při dodržování skladovacích podmínek zachovává své specifické vlastnosti a splňuje požadavky na zdravotní nezávadnost. Po uplynutí této doby se předpokládá, že potravina již tyto požadavky nespĺňuje, a tudíž nesmí být uváděna do oběhu.

Datum použitelnosti poznáte podle slov „Spotřebujte do...“. Musí být uveden den a měsíc, popřípadě též rok ukončení této doby v uvedeném pořadí. Je-li potravina označena datem použitelnosti, musí tento vždy být doplněn údajem o konkrétních podmínkách skladování, u teplot údajem vyjádřeným číselnými hodnotami.

chytrazena.cz

Kolik sníme za rok

Průměrná spotřeba vybraných potravin na jednoho člověka za rok je:

obiloviny v zrně 193,90kg, maso 98,90kg (tím je míněna čistá váha masa), mléko a výrobky 257,40kg, tuky 24,20 kg, ovoce 88,10 kg, ořechy 3,90 kg, zelenina 92,20 kg, luštěniny 4,00 kg, brambory 134,70 kg, cukr 44,70 kg, med 0,60 kg, mák 1,00 kg a vejce 346 kusů!

Olšovská žemlovka

Ingredience: hřibý i více než 500 g, medvědí česnek, nakrájený - asi 2 lžice, trochu oleje, koření Dračí mls nebo jiné, 2 rohlíky, sůl podle chuti, 3 vejce.

Houby nakrájíme na tenké plátky a na oleji orestujeme. Přidáme trošinku vody a podusíme. Dáme do mísy, přidáme nakrájené rohlíky, česnek, koření, vejce, podle chuti osolíme a promícháme. Směs vylijeme do vymazané zapékačkové mísy a dáme do předehřáté trouby na 190 °C. Pečeme asi 15-20 minut dočervena.

Dnes se dají bylinky koupit také v květináčích, což má velké výhody – máte je čerstvé a hned po ruce. Stejně tak soběstační můžete být, pokud například v truhlíku pěstujete zeleninu s krátkou vegetační dobou, jako jsou ředkvičky (21 dnů). V poslední době je však možné na trhu sehnat i nové odrůdy karotky, které k dozrání potřebují rovněž jen pár týdnů.

Víte – nevíte?

Plýtvání jídlem lze, samozřejmě, vyjádřit i penězi.

V roce 2007 dosahoval účet za plýtvání hodnoty ve světě kolem 750 miliard dolarů. Nejedná se jen o finance, které byly vloženy do výroby a přípravy jídla. S plýtváním jídlem přichází vniveč i práce lidí, kteří se na výrobě podíleli.

Na vyplývané jídlo se za rok celosvětově použije 250 km³ tak zvané modré vody (povrchová a podzemní voda

používaná k zavlažování). To jsou skoro tři Ženevská jezera. Třeba k výrobě u nás oblíbeného piva je potřeba přes 148 litrů vody, a to jen na jeden půllitr piva!

K očekávanému navrácení vody použité pro pěstování zpět do přírodního oběhu však nedochází tak přirozeně, jak je pro zachování planety a udržitelného zemědělství potřeba.

Připravil Petr Mahel

Stalo se jednou na Malé Moravě aneb těžké ráno zootechnika

Příběh o tom, co všechno se občas přihodilo při zemědělské velkovýrobě. Pro pobavení mladších a hlavně trochu vzpomínání pro starší čtenáře a občany obce Malá Morava.

Probudil se. Vzbudilo jej slunce, krásné svítící do místnosti, kde doposud v klidu vyspával. Na oknech proti slunci z vnitřní strany tančil roj neposedných much, které asi již dávno od rána vytáhlo na tanec na okno to krásné svící slunce. Byl začátek léta, obloha jako šmolka, jen od hory Jeřáb, která byla v dáli v oparu, se kupila malá mračna. Spíše takové obláčky.

Protáhl se a říkal si jakoby pro sebe: "To by se spalo". A v tu ránu vyskočil, protože si hned uvědomil, že je zle. Byl pracovní den a on byl ještě docela mimo, nejen smyslově, ale hlavně mimo svoje obvyklé pracoviště, kde na něj bylo každý den pracovní závislé hned od rána mnoho spolupracovníků. Pracoval totiž jako vedoucí zootechnik na Státním statku na Malé Moravě.

Hned si uvědomil, že mu zrovna včera říkal ředitel, že dnes bude nějaká schůze a že tam musí být o trochu dříve, protože ji chce s ním, tedy s jejím průběhem, trochu připravit. Jednak aby to nebylo plácání do vody, jednak aby byla krátká a nezdržovala lidi ze statku od práce a hlavně, že se na ni dostaví někdo z okresní zemědělské správy. Prý jim řekne všem něco důležitého. Co to má být, to nikdo nevěděl, tedy ani žádná šepanda ze Šumperka doposud nedorazila.

Najednou se ozval dupot nohou a rovnou halekání, tedy něco ve stylu „Ivanku náš, co pak děláš“ a hned bylo dodáno, že je průser, že je nutno aby se okamžitě dostavil. Nejdříve domů a pak hned s manželkou na tu již avizovanou schůzi. Jeho paní totiž pracovala na statku také, jako úřednice.

Tuto novinu do ložnice, nebo spíše do hostinského pokoje a obýváku v jednom, donesl zdejší chatář a současně majitel této roubenky. Prý mu to řekla hned před domem, když šel do obchodu něco zakoupit k snídani, místní poštačka paní Köhlerová, co tu nedaleko také bydlí, ale její manžel je lesák, a tak mají doma zavedený telefon. Protože to všichni vědí, a jak to tu chodí také, tak ze statku volali rovnou k nim. A ona jako kamarádka to šla hned vyřídit. Byla to doba, kdy žádné mobily ještě nebyly ani v plánu a telefony byly jen v kancelářích na jednotlivých farmách, pak obvyčejně v obchodě, ve škole a na hájenkách. Jinak nikde. Tedy kromě nádraží, pily a MNV, tehdy něco jako obecním úřadu. Chodila to vyřídit ráda, jednak to byla řešanda a byla vždy ráda, když se za ní chlapi ohlíželi a jednak hlavně byla zvědavá, jak to v roubence dneska po ránu vypadá. Tedy spíše, kdo tam zrovna dnes po ránu jest. Neboli ji sem do roubenky ke kamarádovi hnal normální ženská zvědavost.

Měla ale smůlu, protože do roubenky nedošla a musela s telefonickou informací referovat venku chatarovi, a to bylo ještě kus od jeho roubenky. Její zvědavost byla veliká, ale byla neukojena stejně jako vašeň kohouta na hnojišti.

A nyní musím náš příběh povědět od začátku. A hlavně po pořádku.

Byla doba konce krmení telat na farmě na Vojtíškově. Zde se krmila telata pouze na vývoz, čili obchod do zahraničí, obchod za valuty. Tentokrát to byla telata pro Itálii. Krmila se zásadně Sunarem, sušeným mlékem. Po něm telata rychle přibývala na váze a hlavně jejich maso bylo obchodně velmi žádané. Ono to sušené mléko se sice nejmenovalo Sunar, ale jmenovalo se to „Biosan (A-B)“. Byly v něm navíc ještě růstové hormony. Přírůstky váhy byly denně více než 1 kg u každého telete.

Složtostí pro jejich chov bylo to, že tato telata nesměla přijít do styku s ničím kovovým. Tedy se žádným železem, ani třeba hřebíkem, ale také se žádným plastem. Takže sledovaná produkce masa v prvním pořadí. Pravidelně se sledovaly přírůstky

na váze a podle toho se pak plánovala jejich distribuce k zákazníkovi. Místní zaměstnanci na farmě u telat byli také rádi, že tento chov jatečných telat je zrovna na jejich farmě, na Vojtíškově, protože měli takto hodně práci ulehčenou. Tedy s krmením telat. A hlavně jistotu premii každého půlroku, což bylo za nemalé peníze domů navíc. O tom, že si zde nenápadně domů ten Sunar brali pro krmení pro svá domácí zvířata také, raději ani nepišu. Ale i to zde bylo skutečností.

To mohu doložit z osobního svědectví. Byl jsem tam na návštěvě u jednoho kamaráda a ten se mi zrovna chlubil, nebo spíše si stěžoval, že musí zabíjet dvakrát ročně prase. Což bylo pro jednu rodinu docela dost, když to bylo pořad dokola. Já jsem se tomuto zabíjačkovému koloději u něj divil, ale bylo mi to hned vysvětleno, že to je tím Sunarem, že by to jinak na bramborách bylo jen jednou do roka.

Ale to jsem odbočil, jen chci ještě dodat, že mi ukázal i ten Sunar – sušené mléko. Dovážel se sem v papírových pytlích a vypadalo to z dálky jako pytle cementu, jen nápis na nich byl světle modrý. Dokonce jsem jej i okusil. Fakt to chutnalo jako Sunar, co se dával na jídlo malým dětem, čili výrobek ze Zábřeha. Prý se to tam vyrábělo z přebytků mléka a tímto se ty přebytky vysoce zhodnocovaly. No čert tomu věř. V těch dobách bylo hodně zvykem jinak mluvit, jinak konat, ale podobné to je mnohdy i dnes.

Zootechnik sem přijel nejen zúčastnit se posledního vážení telat, ale i sdělit místním farmářům dopřesnění jejich odvozu. Což znamenalo také oznámení bohatšího výplatního sáčku pro každého zdejšího pracovníka na vojtiškovské farmě.

Hned to byl rádný důvod k oslavě. Oslavy se zde prováděly buď v hospodě, od které měl jeden místní spoluobčan klíče a provozoval ji na domluvu jen jako kořalnu, nebo pivnici a zásadně odpoledne, nebo ve večerních hodinách. To bylo celostátní nařízení, jako boj proti alkoholismu. Jednota – spotřební družstvo ze Zábřeha - již dávno tu hospodu zrušila a nechala ji takto jakoby v pronájmu místním. Nebo - když bylo hezky - tak se slavilo rovnou u bytovek pod širým nebem, což byly takové škaraded paneláky. Žilo zde nejvíce zaměstnanců farmy a po oslavě to měli hned blízko domů.

Ale zdejší oslava nebyla nikdy jen tak pro nic a za nic, ale bylo to obvyčejně setkání k pobesedování všech místních obyvatel. Vždy se něco vypilo a také hodně pozpívalo. Sešlo se sem obvyčejně skoro veškeré obyvatelstvo Vojtíškova, a proto bývalo vždy hodně veselo a bylo všem jedno, kdo je „statkář“ (pracovník ze statku), nebo kdo je cizí, čili pracovník odjinud. No a k tomu se obvyčejně přiřadil i nějaký ten chalupář a tak byla vždy ruka v rukávě. Většinou se při takovéto zdejší zábavě i halekalo do pozdní noci.

Náš zootechnik byl pod nějakou záminkou také stržen do této oslavy. Bylo to hlavně i tím, že chtěl navštívit kamaráda chalupníka z dřevěnky, co stála poblíž bytovek. Byl tam zrovna v té době přítomen. Ten chalupář byl s místními velký kamarád a jak zjistil, že se dovezla bečka piva z restaurace u závora a donesly se současně sklenice jako na zápůjčka z místní hospody, tak se pro jistotu ujal rovnou šenkování. To dělal rád, byla to pro něj taková spíše relaxace a vyčistění hlavy od starostí všedního dne, kterých měl jako každý také nad hlavu.

A s tímto sem také přijel. Prostě několik náhod dohromady a zábava byla najednou v jednom proudu. A protože místní občané nebyli žádní suchaři, tak tu hned byla kytara a harmonika a ke zpěvu nebylo také daleko. Nutno ještě dodat, že se zde objevilo mezi lidem i jiné pití, které si donesli na podpoření dobré nálady k pivu. Dokonce zde byli i bojovníci, kteří zde donesli několik flašek vína. Bylo to víno

z místního obchodu. Bylo to víno nejlépejší, ovocné, ale pitné. Jistě kvalitnější než dnešní krabicová vína. A hlavně stávalo tak kolem patnácti korun litr, některá i méně. Jedno pivo stálo dvě koruny. Půl litru rumu stálo třicet korun, takže dodržovat pitný režim zde nebyl problém. Domácí pitná voda byla zadarmo.

Ale i jinak byla naše zábava podpořena. Jednak náš chalupník měl doma v Šumperku starého tatínka, který byl vysloužilým řezníkem v důchodu a doma si stále vyráběl pořad sám salámy a klobásky všeho druhu, což znamenalo, že se tyto jeho masné výrobky postupně stěhovaly k němu na chalupu do Vojtíškova, kde následně také rychle mizely jako tající sníh na jare. Domácí občané se také nechovali v této otázce zahanbit, takže vládla všeobecná spokojenost. Jen večer bývala potíž se zaháněním dětí domů. Jednak aby se připravily do školy, případně aby šly již spát a nesledovaly, co dělají dospělí. Ale jak to známe, stejně to sledovaly, protože dospělí většinou po jejich zahánění domů se již o ně nestarali, co jako dělají dále.

Zootechnik byl v jednom kole. Stále někomu musel něco vysvětlovat, nebo vyprávět, případně tanečně a zpěvem provázet místní zábavu. Sotva vytančil jednu frajerečku, již se na něj tlačila další, a tak to šlo stále dokola. Jeho kamarád chalupník čepoval a čepoval, popíjel s ostatními, jak to jen šlo, a zpíval z plna hrdla také.

Nejkrásnější ale z celého vesnického candrbálu u bytovek na Vojtíškově zpíval vždycky zásadně pan Kolář. Byl to pracovník od lesů. Hlas měl krásný, barytonový, který vše přezpíval. Jeho hlas byl takový nádherný zvucný a bylo i velmi příjemné jej, tedy pana Koláře při jeho zpěvu, poslouchat. Jistě měl přirozený, vrozený hudební sluch, protože nikdy nezpíval falešně. Vidíte a nikdo tam tehdy v té době nepotřeboval žádnou hrací skříň, ani nějaký hrací automat, nebo magnetofon. Prostě tehdy si lidé uměli udělat zcela spontánně zábavu sami a to vždy tak, že se jednak všichni zúčastnění bavili a hlavně bylo všem zdejším lidem přítom dobře.

Hudba a zpěv se šířily z Vojtíškova nocí do kraje. Všem bylo jedno kdo je ze statku, kdo je chatář, nebo kdo je tzv. z „lesa“. Presto všechno každá zábava jednou skončí. Ráno museli všichni zase do práce, a tak se již v opravdu pokročilé noci rozešli domů.

Náš zootechnik ale bydlel ve služebním bytě v domku za hospodu u závora. To bylo na pochod nocí domů z Vojtíškova v unaveném stavu docela daleko. Sem na Vojtíškov na farmu byl před polednem dovezen služebním autem s tím, že se domů zase nějak dopraví. Počítal na jistotu, že nějaká kořalka stejně padne, jak bylo vždycky při takovéto příležitosti zvykem. Nebyl puritán a proto si služební auto, ale ani motorok raději v takovýto okamžicích nikdy nebral. Vždycky si vzpomenu, jak po podobné události, ale ve Vysokém Potoku, dopadl tehdy místní farmář pan František Baroň, když se rozhodl dojet domů sám traktorem. Nebyla to žádná sláva, spíše hrůza a děs a byl div, že se rovnou při té jízdě tehdy nezabil a jen tak lehce havaroval. Obvyčejně se vždycky někdo našel, kdo jej pak dovezl domů a bylo jedno, jestli je to z Vysoké, z Podlesí nebo Vysokého Potoka (tam odsud chodil ale raději pěšky – bylo to blízko), nebo ze Zlatého Potoka, nebo z Malé Moravy, nebo ze Žlebu, nebo z Vysokých Žibřidovic a nebo z Krivé Vody. On ten rozsah podniků místního státního statku byl opravdu dosti veliký a na pěšky to moc nikdy nebylo. O to, co bude doma, se v té chvíli nestaral, jen se rozhlížel, kde by hlavu sklonil a své unavené tělo k spánku uložil.

Bylo to ale zcela prosté a jednoduché. Byl za pomoci místních posledních „zoufalců“ ze zábavy uložen v dřevěnce u chalupáře rovnou do jeho postele. Protože tam spal již vícekrát, tak se ani nebránil a hlavně nic nenamítal a hned usnul, jako když jej do vody hodí. Byl opravdu hodně unavený, jednak

pracovně, jednak společensky. I když se pod rouškou noci vynořilo několik místních dam s bušícím srdcem rozechvělým milostnou touhou, které by mu chtěly s usínáním pomoci. Ty ale byly chalupníkem odehnány s tím, ať jdou raději do svých domovů, že zábavy bylo již pro dnešek dost. Nechtěl si v chalupě zadělávat na problém, kdyby náhodou některý domácí hledal svou neuzbednou manželku u něj v dřevěnce se sekerou v ruce. Na to již zdejší dravec v této otázce docela dobře znal. Stačilo, když se pobili občas mezi sebou, nepotřeboval jejich osobní spory zanášet k sobě do dřevěnky. Zde to bylo spíše místo smíru a hlavně míru, kam si místní občané a kamarádi chodili občas vylet srdíčko a zapít žal. Proto byl s místními dobrý kamarád a přítel. Kolikrát mu pak i docela nezištně pomohli, když potřeboval, třeba se dřevem. Tedy pomoci jej porežat a uložit do chalupy. Kupoval si totiž každý rok na topení, jako zde každý, výřez palivového dřeva od lesáků. Porežat a poštipat si jej musel vždy sám. A tak mu pomocná ruka kamarádů, zdejších ohařů, vždy přišla vhod. A že sem mu do chalupy občas i někdy některá ženská donesla na okošť talíř čerstvě upečených buchet, tak to bylo také normální. On ten chalupník byl docela pohledný chlap a navíc ještě svobodný a bezdětný, takže i po něm občas některá pohlédla po očku docela ráda.

Náš zootechnik byl ale ženatý a měl dvě malé děti. Na nějaké zálety neměl náladu, ale ani čas. V tuto chvíli v něm ale opravdu, jak se říká lidově, hrklo. Projel okolo místní traktorista pan Drlik, zastavil se a hned se nabídnul, že by jej, jak pojedete zpět, vzal sebou traktorem na Malou Moravu. On tam zrovna jede zavést čerstvé krmení z pole za místním kostelem. Bylo to tak občas domluvené, že si jednotliví farmáři takto vypomáhali se zemědělskými pracemi, případně s volnými pracovníky a to zde zrovna byl takový čas. Většina zasetého obilí teprve roste, len to samé. Zbývalo jen krmení a seno. Ale jak jsem již psal, tak zde se zrovna moc nekrmilo a tak se zdejší zelené krmení zaváželo na okolní farmy a zrovna dneska to bylo na farmu na Malou Moravu.

Rovnou mu řekl, že je vezme i s manželkou traktorem na schůzi. Bylo docela zajímavé, že již o ní (o důležité podnikové schůzi) věděl také. Je to podle zákona, že obvyčejně zpráva, po které je obvyčejně tzv. „pendrek“, se roznese po zdejších vsích rychlostí blesku. Ani to nemusí hlásit místní obecní rozhlas.

Chatař, u kterého náš zootechnik spal, byl ale muž činu. Měl zde své auto a hned se mu nabídl, že jej zaveze a jeho paní také. Stejně tam jet musí z jiného důvodu. Jak řekl, tak se i stalo.

Jeli osobním automobilem značky Škoda Octávie (s krídélky – dnes již auto veterán, ale tehdy to bylo auto výtečné kvality, uvezlo snad všechno a dojelo vždy všude – prostě kvalita). Chatař jel jako blázen. V každé zatáčce vždy tak po dvou kolech. Ale byla to doba, kdy byla silnice naprosto prázdná. Jen v údolí, kde vede silnice podél řeky, se nad řekou Moravou opět začal vznášet opar. Byla to známka, že bude opět krásné počasí, jaké vždy v tuto dobu ze bývá. Proletěl okolo pily, kolem nádraží, jeden železniční přejezd, minul po levé straně ředitelství statku, kde ani neubrali plyn. Na křižovatce ostře zabočili doprava a hned přešli opět další železniční přejezd se závorami, vpravo minulí zdejší vyhlášenou hospodu a prudce na brzdy. Zde bydlel v poměrně velkém domě, ve služebním bytě, sám náš zootechnik se svojí rodinou.

Doma se zootechnik zastavil jen na skok, jen aby naložil paní a hned jeli dále na Malou Moravu, kde byla ta očekávaná schůze. Naštěstí paní byla nemluvná, totiž nechtěla mu zrovna vyčinit před kamarádem a hlavně cizím člověkem. Proto si hned v hlavě usilovně chystal řeč, o čem bude mluvit s panem Jelínkem, tehdejším ředitelem místního státního statku na Malé Moravě, až se potkají. No, bylo to jednoduché. Rovnou mu vysvětlil, že se zdržel při vážení telat na Vojtíškově. Váha telat tam je taková, že je nejvyšší čas je prodat zákazníkovi. Proto tam musel ihned organizovat jejich prodej a odvoz atd.

Ředitel na takovéto kladné informace vždycky rád slyšel. Dobře věděl, jak to je doopravdy, ale nechtěl do toho zasahovat, když tam všechno fungovalo jako na drátkách a hlavně byly bezchybné a včasné dodávky

valutového masa. To zase poslouchali rádi na vyšších místech, kde se tím vždy chlubil, když se potřeboval připomenout pro svoje lepší finanční ohodnocení. Proto mu bylo nějaké zaspání zootechnika zrovna v té chvíli šuma buřt.

Ale dnes tedy ne. Něco viselo ve vzduchu a pomalu a jistě se sám začal nějak tetelit od strachu, co jako přijde. Vždycky neočekávané návštěvy shora nevěstily nikdy nic dobrého. To věděl také dobře.

Než se nadáli, tak přijeli k administrativní budově místní farmy na Malé Moravě. Chatař je vložil a odjel zase do Vojtíškova. Slíbil, že se zastaví v místní hospodě u přejezdu a vrátí tam za kamarády z Vojtíškova vypitou prázdnou bečku i se zapůjčenou ruční pipou na čepování piva. Tu totiž vezl sebou také. Také se pak chtěl zastavit na pile a odvézt si zase pár pytlů pili, které zde byly jako odpad a za dvě koruny pytel (spíše jako symbolickou cenu za jejich odvoz), na zatápní do chalupy do kachláků do kuchyně. Sypal si je vždy do igelitových sáčků od mléka, nebo jakýchkoliv jiných sáčků papírových, které zbyly po nějakém nákupu, a tyto pak přikládal jako první hoření s třískami. Rychle a snadno to hořelo a hlavně dobře hned držely teplo, což bylo to hlavní. Bylo to vlastně něco jako předchůdce dnešních pilinových briquet, co se prodávají na topení. V té době takto topil také skoro každý, tedy spíše ten, kdo nebyl líný si pro ty piliny na pilu dojet. Piliny se obvyčejně zahrabávaly v lese poblíž pily. Bylo to neekologické a hlavně zakázané, ale místní lesáci za pár zadarmových prken raději dělali, že to nevidí. Ale to je zase jiná historie.

V místní zasedačce, tedy spíše jídelně, kde se v pole dne vydávaly obědy pro zaměstnance farmy, se nějak podivně tetelil vzduch. Toho si náš zootechnik hned všimnul. Stoly byly upraveny tak, že byla z několika vytvořena jakoby čelní řada. Na nich byly již rozprostřené ubrusy, prý aby to lepší vypadalo, když sem zrovna jede ta důležitá návštěva ze Šumperka. To nařídil ředitel. Místní kuchařky již všem přítomným podávaly čaj nebo kávu. Uprostřed čelní fronty již seděl ředitel nad hromadou nějakých papírů a něco si pilně četl a dělal si přitom hned výpisky.

Jak náš zootechnik hned zjistil, chystal si řeč a návštěvu ze Šumperka chtěl ohromit čísly a hlavně úspěchy místního státního statku. Muž jasně vidět, že je nějak nesvůj.

Jen si s našim zootechnikem pokynuly hlavou na přivítanou a již tu byla návštěva z okresní zemědělské správy.

V sále to zašumělo, ale šum rychle ztlchl, neboť ji ředitel hned hlasitě přivítal a hlavně ji usadil do čela schůze. Ve své řeči hned pokračoval, rychle vyjmeňoval všechno možné i nemožné, následně přečetl změt různých čísel. Bylo to hlavně proto, aby delegaci seshora nějak ohromil a hlavně nějak k dobrému myšlenkové nalomil. Pak se ale zavzdusnil (dostal kábel) a raději předal další slovo v referování úspěchů podniku našemu zootechnikovi.

Ten na to nebyl připraven a hlavně ani nevěděl, co vlastně ředitel po něm chce. Tedy jestli má sténat jak „Dněpr divý“ na poměry, nebo naopak má věst oslavné tiáry, které přednášeli starořeční řečníci při shromáždění bojovníků před bojem ve starověkých Athénách. Blesko mu ale v hlavě, že bude nejlépe, když jen popíše situaci na Vojtíškově s telaty na vývoz, tedy současný stav. Přidá k tomu ještě stav sklizně sena, která právě vrcholila a kde byly současně pro tu práci se senem využity mladé studentky z Olomouce. Dál do podrobnosti raději nepůjde, protože dojvost a přírůstky jatečného skotu nebyly zrovna v té chvíli valné a lhat zbytečně nechtěl.

Tak to tedy i řekl a dopadlo to dobře. Ředitel se opět dostal do kondice a byl spokojený, že jej takto náš „unavený“ zootechnik vlastně vystřídal a zachránil, protože jeho již nenapadlo nic dalšího pozitivního, čím by se mohl zrovna chlubit. Cítil, že by došlo k trapasu a musel by i vykládat to, co se nedáří, v čem se neplní plán a toho zrovna také nebylo málo.

Vedoucí delegace z okresu byl rovnou náměstek okresního ředitele pro кадровé otázky, čili bylo jasné, že přijel s něčím nepřijemným. Dostal slovo. Bez vytáček a zdržování poděkoval za dobré výsledky, které si od předcházejících řečníků vyslechl. Ale hned přešel k věci, se kterou sem za nimi přijel. Bez obalu

jim řekl, že se jejich, tedy tento podnik ruší s tím, že zaniká do velkého podniku, a to do Státního statku Hanušovice (oficiálně provedeno k 1. 1. 1975).

Do všech jako když hrom bací. Tedy hlavně do pracovníků ředitelství, protože jednotliví farmáři z jednotlivých farem dobře věděli, že je stejně nemá kdo nahradit a jestli je budou platit šéfové z ředitelství na Malé Moravě, se sildem ve Vysokém Potoku, nebo v Hanušovicích, jim bylo šuma fuo. Věděli totiž, že jim obálky s výplatami budou pořád stejně vydávat vedoucí jednotlivých farem, nebo některá úřednice z ředitelství státního statku, ale na jejich farmě, tak jako doposud. Jen cedulka na dveřích kanceláře bude již jiná a obdobně i razítko v občanském průkazu se zase bude měnit. Starší zaměstnanci to již znali z doby, kdy se zakládala a později zase rušila ve zdejších obcích horská JZD a slučovala se do státního statku. Ti mladší to zase poznají, jaké to je dělat pořád stejně, stejnou práci, ale přitom papírově měnit pracovního zaměstnavatele.

Ředitel ale doslova zbrunátněl a nebyl schopen slova.

V sále to doslova zašumělo. Toto sice kádrovák očekával a hned všem vyzpověděl, že se nikomu nebude krátit nějak plat, že kádrové a personálně budou vlastně všichni převzati do nového podniku, ale že řada z nich bude muset odsud dojíždět někam jinam za prací v rámci velkého podniku, tedy tam, kde bude zrovna potřeba. O prostých zaměstnancích, a tím myslel i zdejší jednotlivé vedoucí farem a jejich podřízené pracovníky na farmách, se netřeba zabývat, protože pro ně se naprosto nic nemění, jen dostanou jiné razítko zaměstnavatele do občanského průkazu. Tehdy bylo povinné u každého občana republiky mít nejen u sebe občanský průkaz, ale mít v něm i místo trvalého (přechodného) bydliště a hlavně zaměstnavatele (razítko podniku). Toto občas namátkově i kontrolovala tehdejší veřejná bezpečnost (SNB) při svých kontrolách. Kdo to tam neměl, nebo bylo nejasné, kde pracuje, nebo co vlastně dělá, tak byl ihned ulapen a odvezen na nejbližší policejní stanici (obvodní oddělení SNB), v našem případě do Hanušovic, aby to tam dotyčný více konkrétně vysvětlil. Ale to je na jiné psaní.

Jasně bylo ředitelovi hned, že zde s ředitelováním skončil a jeho zástupci (roslinář a zootechnik) také. Oba, tedy ředitel i zootechnik, byli na chvíli zcela mimo. Každý jinak. Ředitel měl náročnou paní. Věděl, že místo dostane, ale nebude to zde a stěží to bude místo ředitelské. Tedy jeho paní, již zvyklé být jakoby místní honorací a nosit, jak se říká, nos hodné nahoru, to jistě nebude vhod a bude mu tuto situaci doma neustále připomínat, tedy ve smyslu jak je neschopný atd.

Zootechnik byl skromnější člověk. Byl to vlastně úplně mladý člověk, přišel sem hned po škole. Teprve nedávno sehnal trochu lepší bydlení. Ale nyní bude zase někam dojíždět a dokonce i se ženou. Doma dvě malé děti, které nemá kdo hlídat, protože oba dva měli rodiče, kteří by jim třeba mohli pomoci, daleko.

Zástupce ředitele z okresní správy ale hned přešel k doplňkové řeči pro všechny. Vysvětlil jim, že se bude již najíždět na tak zvanou zemědělskou velkovýrobu, kdy bude nutno zemědělské podniky seclovat do velkých celků.

To místním zcela nic neřikalo. Bylo jim jasné, že se bude opět vstávat jako vždycky brzy ráno, že práce na poli a v kravinech jistě nikam neuteče. Že dobytek se opět bude pást na pastvinách, případně ustájovat v kravinech, kde se bude i ošetřovat, telit, dojit mléko, vyskládnovat na jatka. Že dokonce bude zase přšet nebo svítit slunce, nebo dokonce i sněžit. Prostě keci papaláše je již nebalvy. V sále to pomalu a jistě začalo šumět od nepozornosti poslechu řečníka.

Ale přeci jen sál opět utichl, když zazněly zajímavé řeči, co se zde bude dále v zemědělství dělat. Tedy nejdříve se povede vše jako doposud. Ale bude provedena delimitace mezi zemědělským a lesním půdním fondem a konečně se rozsekne, kde se hospodáři zemědělsky a kde zase lesnický. K tomu sem přijedou geometři, vytýčí se nové hranice hospodaření. Ty se osadí hraničními kameny a bude jasno. Přednášející v tomto tématu pokračoval. Nemí to výmysl ze Šumperka, je to rozhodnutí vlády a prováděcí směrnice od

ministerstva zemědělství k tomu. Vím, že uvedete, že budou zřejmě plochy i špatně obhospořadovatelné, tedy takzvané plochy dočasně neplodné, zanáletované atd. Tyto plochy se ale budou rekultivovat zpět na zemědělskou půdu a bude se na nich opět zemědělsky hospodářit. Další perličkou, která se bude týkat i zdejších poměrů je, že se ustoupí od intenzivního hospodaření na svažitých půdách, kde eroze každý rok odnáší v období jarního tání a v období dešťů velké množství úrodné půdy z polí pryč. Budou zde vytýčeny takzvané pastevní areály a bude se více pást dobytek a to dokonce i tzv. „smluvně“ pro jiné zemědělské závody, třeba z Jižní Moravy, kde se již obyčejně od léta pást nedá a dobytek venku spíše živoří. Tento bude dovezen sem na dopasení do porážkové váhy. Také se bude zkoumat možnost k vytvoření místního velkého stáda ovcí, které by vypásávalo méně dostupné plochy, případně zcela nedostupné svažité plochy pro hovězí dobytek. Takové stádo již má na Jesenicku JZD Belá v počtu více než 1 500 bahníc (ovcí) a vede si přitom ekonomicky více než úspěšně.

Také Státní statek ve Starém Městě pod Sněžníkem založil obdobné stádo v Kunčicích a mají tam již také skoro tisíc bahníc. K tomu pak přináší výroba ovčích sýrů, každoroční dodávka vlny, dodávky jatečných kusů na porážku atd. No, ještě se uvidí, jestli tento chov ovcí zde půjde zavést také. Ale to je hudba budoucnosti. Pro zdejší občany se započne s výstavbou bytoven v soustředěných obcích, podle toho, jak je kde infrastruktura nejen statku, ale i zdejších ostatních zařízeních nutných pro bydlení občanů (školy, MNV atd.). Statek také bude více zabezpečovat dopravu mezi jednotlivými farmami, včetně dopravy osobní. Tedy do budoucna se již nebude opakovat případ ježdění někde traktorem atd. Hlavně s traktorem bez bezpečnostního rámu pro řidiče, nebo přímo bez bezpečnostní kabiny. Případ neštěstí z Vlaského, kdy se tam převrátil traktor a zahynul mladý traktorista, se již nebude opakovat. Nestalo se toto neštěstí jen zde, ale stalo se to i ve Velkých Losinách a také v Sobotíně. Vždy traktoristé zahynuli.

Jako sociální opatření pro všechny zaměstnance v zemědělství budou zavedeny i rekreace pro zaměstnance a jejich rodiny, které sice zavedené jsou již zavedené dávno, ale jsou doposud zdejšími pracovníky málo využívané, nebo spíše vůbec. Ale hlavně, že se bude každému, kdo si bude chtít čerpat dovolenou, nebo její část v mimosezonním období prodlužovat nejméně o jeden týden navíc. Toto bylo opravdu splněno a dodržováno se to všude.

Dalším opatřením bude, že spotřební družstvo Jednota dostalo za úkol lépe zásobovat všechny občany venkova veškerým spotřebním zbožím, tedy nejen potravinami, ale bude muset být schopen každý větší obchod v jednotlivých obcích mít i zboží drogistické (ne drogy, ale drogerii), dále zboží denní spotřeby jako ošacení, dostupné pracovní oblečení a obutí, papírnictví a kancelářské potřeby. Zavede i prodej knih a prodej stavebnin v maloobchodu pro místní občany dostupné tak, aby občan nemusel nikde jezdit někde někam něco shánět (třeba cement), ale Jednota mu to, podle jeho požadavků, sežene a do jeho obce také sama dodá. Tohle opatření se podařilo splnit jen v některých obcích a nejsem přesvědčen, že to bylo zrovna v obchodech v obcích Malé Moravy. Tím se ale podnik nezříká zabezpečení všech svých zaměstnanců pracovním oblečením jednak letním, jednak zimním, včetně obutím. Také pracovní nářadí bude všude obnoveno nebo vyměněno za nové. Zásobování mechanizací bude lépe organizováno. Budou dodány nové zemědělské stroje a nářadí, bude zcela vyměněn vozový park traktorů a nákladních aut.

Ustoupí se od většinového využívání pásové techniky a přejde se zcela na techniku kolovou. Ale postupně. Zásobování bude prováděno z ústředních skladů zemědělské techniky přes okresní zásobovací středisko v Šumperku s tím, že při zásobování náhradních dílů ve špičkových zemědělských obdobích, jako třeba o žních, budou jezdit s náhradními díly zásobovací ze skladu ze Šumperka za konkrétní potřebou až na pole a ne aby to bylo jako dosud, že mechanizátor sháněl náhradní díly (třeba i drobnosti) na Tatra až ve výrobním závodě Tatra na Slovensku v Bánovcích nad Bebravou (čehož jsem

byl osobně svědkem také).

Lidi se trochu usmáli, mnohým se tyto informace sice jevily spíše jako pohádka, ale přesto napětí v sále již opadlo.

Ředitel schůzi rychle ukončil s tím, že práce pokračuje jako doposud a že vše bude řešeno s každým zaměstnancem postupně, jak bude jednotlivá farma na řadě. S lidmi s ředitelství bude již osobně hovořit kádrovák z nového podniku z Hanušovic.

A dále nebyl schopen již mluvit. Bylo horko a byl nejvyšší čas si zajít někde do klidu odpočinout. Tím je myšlena zrovna jeho kancelář v budově dosavadního ředitelství ve Vysokém Potoku. Tam chtěl v klidu a hlavně mezi čtyřma očima si pohovořit s okresním kádrovákem, jestli by pro něj nebylo nějaké trochu přijatelné teplé místo. O našeho zootechnika se již houby staral.

Po divoké noci a ještě divočejším ránu bylo našemu zootechnikovi nevalně. Do kanceláře ředitelství jel s ředitelem v jeho osobním autě. Manželka jela s agronomem. Opět v kanceláři spolu nemluví. Jednak na to nebyl ani čas, ale každý pracoval jinde a hlavně v kancelářích, kde bylo mnoho dalších spolupracovníků a na řešení soukromých problémů zde prostor nebyl.

Nejdříve se ředitel zavřel u sebe v kanceláři s okresním náměstkem a kádrovákem. Ale po chvíli si zavolali k sobě na pohovor také našeho zootechnika. Ředitel byl v obličejí bledý. Bylo vidět, že jeho

ředitelské dny jsou sečteny, tedy alespoň zde, ale zřejmě i na novém podniku v Hanušovicích. Zootechnikovi bylo jen stroze krátce a hlavně s patosem v hlase od obou těchto veličin řečeno, že je tímto hned od zítřka přeložen na ředitelství nového podniku v Hanušovicích. Že nebude krácen na platě, ale bude si jej muset umět zasloužit a tedy, že šíře jeho kompetencí, zodpovědnosti a práce bude rozhodně větší, než zde na Malé Moravě. Ale to musí přijmout, protože je prý „mladý a perspektivní“. A jen tak na okraj se jej zeptali, co jako na to říká.

Než se stačil nadechnout k odpovědi, tak rozhovor s ním ukončili. Ale on si pro sebe v duchu řekl, že když je to tak, tak musí kout železo, dokud je žhavé a nadechl se a promluvil k nim přímo, bez jejich vyzvání.

Postavil si podmínku, že musí dostat nový byt v Hanušovicích, jinak to nabízené místo nemůže přijmout a bude si muset najít místo jinde. To naše mocipány zaskočilo. Nebyli totiž zvyklí, aby s nimi někdo z podrízených takto napřímo jednal. Ale šumperský kádrovák to smetl ze stolu s tím, že tento úkol - sehnat pro našeho zootechnika a jeho rodinu byt v Hanušovicích - zadá jako osobní úkol novému řediteli.

Tím bylo jasné hned vidět, že starý ředitel byl odstřelen a náš zootechnik z Malé Moravy byl vystřelen. Vejš.

Ludvík Vrána

Na co se u nás těšíme

Rok 2015 je nenávratně pryč, a proto vyhlížíme s důvěrou na následující období. Díky Obecnímu úřadu Malá Morava, MeÚ Hanušovice a firmě MARVIN se podaří akce, na které budeme vzpomínat. V letošním roce nám finanční pomoc nabídl i OÚ Bohdíkovo, což samozřejmě vítáme.

Na akce na Vysoké se sjíždějí malí i velcí z širokého okolí, zejména na Den dětí, odbíjenou, drakiádu, Mikuláše a vánoční koncert. Proto jsme rádi za každý podnět k vylepšení a jakýkoliv sponzorský dar.

Co nás letos čeká:

V lednu měl proběhnout curling, led ale Liborovi roztál, takže jej nahradily společenské hry – člověče nezlob se, mikádo, kapky aj. v klubovně u Lužíků.

30. 4. 2016 stavíme májku, pálíme čarodějnic a opékáme špekáčky.

28. 5. 2016 bude turnaj v petangu na hřišti u Lužíků.

11. 6. 2016 slavíme Den dětí, bude účinkovat sbor dětí z Bohdíkova, karaoke, honba za pokladem, malování atd.

2. 7. a 3. 7. 2016 bude turnaj v odbíjené a nohejbale družstev na hřišti u Lužíků.

1. 10. 2016 drakiáda na louce u kaple.

10. 12. 2016 chystáme opět mikulášskou nadílku v naší kapli.

17. 12. 2016 v kapli bude tradiční vánoční koncert dětského sboru z Bohdíkova.

24. 12. 2016 zpíváme koledy u stroměčku ve 22.00 hod.

31. 12. 2016 bude hokejbal u Lužíků a o půlnoci vítáme nový rok na centrálním náměstí.

Kromě výše uvedených akcí jistě budou i další, o kterých vás budeme včas informovat.

Těšíme se taky na pravidelné pátky odbíjené u OÚ na Malé Moravě, turistické vycházky za poznáním, opékačky a grilování u chalup a pobyty v přírodě.

Závěrem prosba všem, co mají zájem likvidovat májky. Stavíme je pro naše nejmenší a pro radost všech obyvatel osady. Staví to většinou lidé v pokročilém věku, dá to hodně práce vše připravit a pak během chvíle nějaký vandal naši práci zničí, tak jak se stalo v loňském roce. Doufám, že to, hoši, pochopíte. Lužík, Straka, Reichl a Svoboda to nestaví pro sebe, ale pro potěšení všech.

Proto vítejte vše pěkně v roce 2016 a radujme se ze života a kamarádství.

Zdraví došli!!!

Mgr. Jaromír Straka
starosta osady Vysoká

Vajíčkovník ve Vysoké nazdoben!

A jak to bylo a nebylo?

V sobotu 19. března se chalupáři sešli na Centrálním náměstí ve Vysoké, aby odstrojili vánoční stromek a místo baněk na strom navěsili velikonoční vajíčka. Přijeli nám pomoci i kamarádi z nedalekého Vojtíškova. Bylo nás hodně, tak nám zdobení šlo rychle a pěkně od ruky. Zahřáli jsme se svařáčkem a na každého čekala malá odměna v podobě velikonočního perníku.

Po nastrojení vajíčkovníku se někteří promrzlí vydali do klubovny, kde byl nachystán turnaj v Kloboučku hop. Ti, co zimu vydrželi, šli do kaple odstrojit vánoční stromek.

Ale přišli pozdě. Stromek už Jarka s Vladkou odstrojily a čekaly nás před „Medovou chaloupkou“ u Straků. Náš starosta nelenil a pohostil všechny, jak se na správného starostu sluší a patří. Slivovice a pivo tekly proudem. Jirka donesl ještě pytel plný pentlí od nejmenovaného sponzora. Ještě jednou jsme se vrátili k vajíčkovníku a dozdobili ho pentlemi. Postupně jsme se všichni uchýlili do klubovny, kde bylo teploučko a zahráli jsme se u Kloboučku hop a malého turnájků v Mikádu.

Cenu dostal každý, kdo se turnajů zúčastnil. Hlavně děti si to pěkně užily. Na cenách se sponzorsky podílela obec Malá Morava, město Hanušovice a pivovar Holba Hanušovice. Za podporu v našich aktivitách děkujeme všem sponzorům.

Libor Lužik

Brňáku, nezlob se

Každé číslo Devítky přináší zprávy o dění v naší obci. A že toho není málo! A přestože si mnoho z nás myslí, že žijeme na konci světa, kde se vcelku nic neděje, hodně zapomináme.

Spolek Království Králického Sněžníku chce tomu zapominání zabránit novou spo-

lečenskou hrou, kterou nazval BRŇÁKU, NEZLOB SE. Vychází z archivu Devítky, humornou formou skloubila události v naší obci a nejbližším okolí. Vypráví o veřejné dopravě, o naší obci a Olšovské zemi, o našich horách atd.

Petr Mahel

Fotbalisté s 19 body uprostřed tabulky

Fotbalisté Malé Moravy mají za sebou již polovinu jarní části letošního ročníku REDMAN - III. třídy mužů, skupiny A. Vstoupili do ní remízou s Rudou a i díky dalším výkonům se mohou hrát na pátém místě tabulky. Do zveřejněné tabulky není zatím promítnuto sobotní utkání s Brníčkem na domácím hřišti.

Odehrané zápasy jarní části:

Malá Morava - Ruda B 3:3 (1:2)

Hrálo se v pátek 25. 3. od 14.00 hod. Branky: 25. Mišálko Antonín, 50. Ščambura Ondřej, 68. Ščambura Ondřej - 28. Kvapilík Ladislav, 37. Mitáš Marcel, 82. Šimek Pavel. Rozhodčí: Janků Milan.

Jedlí - Malá Morava 1:5 (1:4)

Hrálo se v neděli 3. 4. od 15.30 hod. 90 diváků. Branky: 32. Pařížek Radim - 8. Ščambura Ondřej, 23. Ščambura Ondřej, 30. Kupec Marek, 36. Jaroš Čestmír, 81. Ščambura Ondřej. Rozhodčí: Doležal Tomáš.

Písařov - Malá Morava 1:0 (0:0)

Hrálo se v neděli 10. 4. od 16.00 hod. 50 diváků. Branky: 60. Janák Patrik (vl.). Rozhodčí: Krobot Ladislav - Kovalec Viktor, Hetmánek Rudolf.

Malá Morava - Rovensko 5:2 (3:2)

Hrálo se v sobotu 16. 4. od 16.00 hod. 37 diváků. Branky: 0. Ščambura Ondřej, 5. Ceh Petr, 15. Ščambura Ondřej, 47. Mišálko Antonín, 67. Kročil Jaroslav - 18. Minář Radim, 22. Červený Radek. Rozhodčí: Rulišek Vladislav.

Jestřebí - Malá Morava 2:3 (2:3)

Hrálo se v neděli 24. 4. od 15.00 hod. 80 diváků. Branky: 10. Švoma Lukáš, 41. Horký Tomáš - 15. Kupec Marek, 20. Kročil Jaroslav, 35. Ščambura Ondřej. Rozhodčí: Zahradníček Miroslav.

Průběžná tabulka:

1. Písařov	13	9	2	2	25:17	29
2. Brníčko	12	8	2	2	28:8	26
3. Jestřebí	11	8	0	3	32:19	24
4. Rovensko	12	6	2	4	25:20	20
5. Malá Morava	13	6	1	6	28:27	19
6. Kamenná	11	4	2	5	13:24	14
7. Jedlí	12	2	3	7	15:28	9
8. Ruda B	13	2	2	9	15:27	8
9. Obědné	11	1	2	8	19:30	5

Kam za fotbalem

Fotbalisté Sokola Malá Morava již vstoupili do utkání jarní části REDMAN - III. třídy okresního přeboru mužů, skupiny A. Přijměte proto pozvánku na jejich zbývající dvě utkání na stadiónech jejich soupeřů.

Sobota 7. 5. v 16.30 hod. Kamenná – Malá Morava
Neděle 22. 5. v 15.00 hod. Obědné – Malá Morava